

DOMOVINA

S. G. Ljubljana knjižnica
Poljanska c. 2 dr. gimn.
Ljubljana.

Oglaš:

za 1 mm x 80 inzeratnega stolpca mali 30 vinarjev,
krajši 1-20 K, poslane, posmrtnice in reklame 2 K.
Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravišstvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 8.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K,
celoletno 36 K.

Srečno in veselo novo leto vsem čitateljem in čitateljicam „Domovine“!

Ob novem letu

Ob koncu leta delajo razna podjetja račune, kako so vse leto gospodarila. Tudi zasebniki, mnogi kmetje, obrtniki računajo, kako so izhodili, kako so gospodarili. Vesel je tisti, čigar račun je čist.

Tako hočemo sedaj pregledati tudi mi, kako se je gospodarilo in živelo v državi. Mnogo imamo pri nas strank in le redke morejo trditi, da so njih poslanci v Beogradu res delali za blagor države in naroda. Slovenska demokratska stranka lahko pokaže čiste račune. Samo tri poslance ima v narodni skupščini, pa so ti trije naredili več, kot klerikalni, narodno-socialni in socialno-demokratski poslanci skupaj. Seveda so mogli ti trije uspešnejše delovati tudi vsled tega, ker je demokratska stranka v Jugoslaviji druga najmočnejša stranka, ki šteje 92 poslancev. Demokratske stranke sploh je največja zasluga, da se je obdržala edinstvo države in da se je ustvarila dobra moderna ustava, na podlagi katere se bo mogla razvijati naša država v korist vseh slojev in plemenov. Ne bomo ponovno naštevati vseh posameznih koristi in pravic, ki so jih priborili demokrati za kmeta, obrtnika in druge sloje, saj smo o tem poročali vse leto. Demokratska stranka, ki uvideva, da so državi potrebni vsi, ki delajo pošteno v svojem poklicu, ni pozabila na noben sloj.

Kje morejo to trditi o sebi klerikalci, ki so se izogibali dela v skupščini kot hudič križa. Klerikalci so po deželi hujskali in umetno vzbudili v mnogih ljudeh, ki jim niti huda ne gre, da je zlo v državi. Tako so dosegli, da mnogi nesamostojno misleči ljudje kar besnijo proti ustavi, ne da bi jo poznali in ne da bi sploh vedeli, zakaj naj so proti njej. To je že klerikalna politika taka, da slepomiši in zavaja ljudi. Klerikalci sploh ne marajo brhlih ljudi, ker bi jih ne mogli držati na vajetih. Da bi klerikalci čim lažje zavajali ljudi in dosegli svoje, hočejo vzbuditi med našim narodom mržnjo proti Srbom. V tem sta se zlasti odlikovala njihova lista „Straža“ in „Slovenski Gospodar“, ki sta prinašala skozi vse leto storije o srbskem batinanju in korupciji, ki so bile večkrat čisto izmišljene. Ako je kje kak Srb napravil kaj zlega, so že kazali sploh na Srbe: „Glejte, takšni so!“ Niso rekli, da so kakor med nami in drugimi narodi, tako tudi med Srbi posamezni malo-pridneži, temveč so zaradi teh obsojali sploh srbski narod. Niso si

sicer upali reči tega vedno naravnost, vendar pa se je to njihovo mišljenje dalo čitati med vrstami.

Vsled takega hujskanja klerikalcev med Slovenci in radičevcev med Hrvati se je žalibog zelo ugnezdila neopravičena mržnja proti Srbom. Takšno hujskanje ima tudi za posledico, da inozemstvo še nima tistega zaupanja v našo državo, kakor bi ga bilo pričakovati. To nezaupanje je tudi med vzroki, da naš denar ne pride do prave veljave, vsled česar draginja narašča.

Vidimo in vemo, da ni pri nas vse tako, kakor bi moralo biti. Temu pa je kriva minula vojna, ki je uničevala toliko let naše blagostanje. Še mnogo let ne bo dobro in ga sploh ni leka, ki bi mogel hipoma vstvariti razmere, kakršne so bile pred vojno. Lahko je skoro na en mah razrušiti velikansko stavbo ali težko jo je zopet zgraditi.

Zboljšale se naše razmere ne bodo s hujskanjem, z zabavljanjem po krčmah in s tuhtanjem, kako bi se več škodovalo državi. Pustimo take stvari v miru, ker nam prav gotovo ne prinesejo nobenih koristi. Ako nam ni kaj prav, kritizirajmo in opominjajmo stvarno. V svobodni državi smo. Žalibog, da niso za to svobodo vsi godni. Zlasti ne oni, ki za vsako namišljeno krivico zlivajo kar gojede gnojnice na namišljene krivce.

Državi in sebi bomo največ koristili s poštenim izvrševanjem svojega poklica, s pridnim delom, z varčevanjem in moralnim življenjem. Kakor ravno čujemo, začne z varčevanjem najprej vlada. Ako hočemo, da bo to varčevanje imelo uspeh, moramo tudi mi kot posamezniki slediti njenemu vzgledu.

Začeti moramo boj proti alkoholizmu. V letu 1920. se je izpilo v Sloveniji za skoro poldrugo milijardo kron obdavčenih alkoholnih pijač. Omenjeno leto je šlo v Sloveniji skozi grlo več denarja kot ga imamo pri nas. Poleg tega pa se je izpilo brez dvoma vsaj še za polovico toliko neobdavčenih alkoholnih pijač. Letos se je gotovo pilo še več. Pijančevanje je rak-rana slovenskega naroda. Boj proti alkoholu se naj vrši tudi v znamenju varčevanja. Pomislimo le, ako bi imeli ta denar ves prihranjen, kar smo ga pogнали skozi grlo, kako lepa vsota bi to bila.

Ravno morala je pri nas zelo padla, saj imamo izmed vseh pokrajin Slovenci največ nezakon-skih otrok. Nemoralno življenje uničuje naše sile in nas napravlja nesposobne za vztrajno delo.

Končno bi se moralo pri nas nehati tudi tihotapstvo, ki še bujno cvete ob meji in ki zavaja mnogo ljudi v brezplodno lenuharjenje in nepošteno delo. Žalibog se taka zla ne dajo odpraviti nanagloma. Tu je mnogo dela za one, ki so poštene. Ti lahko dajo dober vzgled in se borijo z vsemi silami za to, da pride stara poštenost našega naroda zopet do veljave.

To bi bilo delo za vse stranke brez razlike. Žalibog se danes na klerikalnih shodih ljudstvo le kviri s hujskanjem. Mnogo krivde na tako žalostnih razmerah imajo klerikalni shodi in klerikalni časopisi, kakor so „Straža“, „Slovenski Gospodar“, „Domoljub“ itd. Kadar bomo videli pri njih v tem oziru resno delo, jih bomo imeli za poštene nasprotnike.

H koncu še enkrat: Le pridno delo, poštenje in varčevanje nas morejo rešiti in dovesti v one razmere, ki so bile pred vojno.

Nova vlada

Več tednov je trajala ministrska kriza in preteklo soboto smo dobili „novo“ vlado, ki se od prejšnje skoraj nič ne razlikuje, ker nova vlada je sestavljena iz ravno onih strank, kot poprejšnja.

Iz tega se vidi, da je kriza bila nepotrebna, da bi lahko bili brez nje in brez škode, ki jo je ona napravila. Radikalci so izzvali krizo čisto po nepotrebem, ker se je že takrat vedelo, da oni sami ne morejo prevzeti vlade, ker jih je premalo, z drugo kako stranko se pa ne morejo sporazumeti, razen z demokrati, muslimani in samostojnimi kmeti.

Radikalci niso s krizo dosegli ničesar, ker ministrstvo notranjih zadev je prevzel demokrat dr. Vojta Marinković in dosedanji minister notranjih zadev Svetozar Pribičević je prišel tudi v novo vlado kot minister prosvete. In Pribičevića radikalci najbolj sovražijo (enako kot klerikalci), ker je to pač eden od najboljših, najbolj poštenih naših političnih mož in bi bila Jugoslavija srečna država, ko bi imela veliko takih državnikov. Veseli nas, da je ostal ta mož v vladi in tudi dr. V. Marinković bo kot minister notranjih zadev mož na svojem mestu.

Sprememba se je izvršila tudi v ministrstvu za socialno politiko, ki ga je vodil do sedaj dr. Vekoslav Kukovec z velikim uspehom. On je odstopil sam in na njegovo mesto je prišel nad vse delavni in sposobni dr. Gregor Žerjav, ki bo

gotovo uspešno nadaljeval delo svojega predhodnika. Zasluga dr. Kukovca je, da smo prišli z dobrimi socialnimi zakoni v vrsto najnaprednejših držav v Evropi. Veljalo je to dr. Kukovca mnogo truda, ker so nazadnjaški radikalci, ki za socialno zakonodajstvo nimajo dosti smisla, prav radi nasprotovali, ampak on je vztrajal in zmagal. Upati je, da bo tudi njegov naslednik v ministrstvu za socialno politiko, nad vse delavni dr. Žerjav, veliko storil na polju socialne zakonodaje.

Samo trije demokratski poslanci so bili izvoljeni na Slovenskem: dr. Kukovec, dr. Žerjav in Reissner, ampak vsi trije nam delajo v Beogradu po svoji delavnosti in sposobnosti vso čast. Dobro in za ljudstvo koristno bi bilo, ako bi se pri prihodnjih volitvah število demokratskih poslancev pomnožilo, ker samo demokratska stranka, kot ena najmočnejših v državi, lahko kaj stori in bo tudi storila tem več, čim močnejša bo. Od klerikalcev ljudstvo nima ničesar pričakovati, ker oni so osamljeni in nimajo nikjer nobene zaslombe.

Med radikalci in demokrati je bil tudi velik spor radi vojnega ministra. Radikalci so hoteli na vsak način, da ostane na tem mestu dosedanji vojni minister general Zečević, ki ga pa demokrati ne marajo na tem mestu, na katero po svojih sposobnostih ne spada. Ker radikalci niso hoteli odnehati, so demokrati izjavili, da general Zečević lahko ostane vojni minister, ampak oni si pridržijo proste roke pri razpravi o proračunu vojnega ministrstva. To bi pomenilo, da bi dobil vojni minister v narodni skupščini nezaupnico in zato je sam odstopil.

Tako je rešeno tudi to sporno vprašanje in na mesto vojnega ministra pride kak drugi, sposobnejši general, ki bo vžival zaupanje narodne skupščine.

Nova vlada je izdelala program, ki ga hoče izvršiti. Ta program je prav obsežen in obsega: zakon o proračunu, o državnem svetu in upravnem sodstvu, o glavni kontroli, volilni zakon, zakon o samoupravi in o centralni upravi, zakon o ministrski odgovornosti, zakon o uradništvu, o tisku, o kmetijskih kreditih, o zavarovanju proti elementarnim nezgodam, o šolstvu, o verskih organizacijah, o ureditvi sodišč, o likvidaciji agrarnih odnošajev in o izenačenju posameznih vrst davka.

Lep program in upati je, da se demokratom posreči doseči take

zakone, da bodo oni res v korist ljudstvu. Ko bodo vsi ti zakoni sprejeti, bomo šli pa gotovo na volitve, od katerih pričakujemo temeljite izpremembe razmer v narodni skupščini, v katero pridejo demokrati gotovo v veliko večjem številu.

Udarec na naše kmete in kmetske delavce

V zadnji številki «Domovine» smo povedali v splošnem, kako previdno in koristno je bilo postopanje poslanca dr. Žerjava, ko je v zakonodajnem odboru glasoval proti uredbi socialnega zavarovanja kmetskih delavcev, kakor ga je zamislil predlog poslanca Drogenika. — Povedali smo, da so gospodarske razmere kmetskega gospodarstva čisto drugačne kakor one tovarniškega in da socialno-zavarovalnega zakona za tovarniške in obrtniške delavce nikakor ne gre raztegniti tudi na kmete. Mi se prav dobro zavedamo velikih napak, ki jih ima izdelani zakon o socialnem zavarovanju tudi za drugo delavstvo, v polni meri se zavedamo silnih in težkih gospodarskih posledic, ki bodo iz njega izvirale za naše obrtnike in industrijce, posebno jasno pa se zavedamo njegove škodljivosti za kmetskega delavca in gospodarja. Iz socialnih in gospodarskih potreb gospodarsko slabih črpamo svojo voljo in moč, da ostrine objavljenega zakona ublažimo in da kmetsko ljudstvo zavarujemo na drugih zdravejših in trdnjših podlagah.

Danes pogledimo nekoliko številke, ki izvirajo iz nameravanega zakona. Vodilno načelo socialnega zavarovanja mora biti: gospodarnost, to se pravi nizke premije in visoke dajatve. Vemo, da dajatve za socialno zavarovanje kupujejo socialni mir in da so potrebne. Tudi davki so potrebni — toda biti morajo prilagojeni plačilni zmognosti državljanov. To zahte-

vo pravilno rešiti je težka naloga in se nikakor ne da rešiti čez noč. — Treba je resnega in temeljitega premišljevanja in velikih znanstvenih priprav. — Plačilne dolžnosti, ki izvirajo iz nameravanega socialno-zavarovalnega zakona pomenijo za delavca in delodajalca najtežji davek, kar smo jih kdaj imeli. Noben davek ni tako velik, kakor je nameravani davek v svrhu socialnega zavarovanja.

Poglejmo! Za bolniško zavarovanje je predvidenih 17 mezdnih razredov, v katere bodo delavci na podlagi njihovega dnevnega zaslužka uvrščeni. Kdor bo zaslužil dnevno 160 kron, bo uvrščen v 17. razred in bo moral samo za bolniško zavarovanje plačevati tedensko najmanj 30% zavarovalne mezde (160 K) t. j. K 24. Vzemimo, da se bo dnevni zaslužek kmetskega delavca določil na 80 K (kar je nizko pri današnji draginji), bo znašala tedenska premija na račun delavca 12 K in na račun delodajalca tudi 12 K. Na mesec znaša 48 K za delavca premija. Kmetska dekla ima plače v gotovini na mesec do 600 K in od tega naj plača samo za bolniško zavarovanje 48 K! Kmet-delodajalec bi tudi moral plačati mesečno 48 K, ker polovica premije odpade na delavca in polovica na delodajalca. Koliko naših kmetov bi zmoglo ta ogromni davek? Kmet-sko gospodarsko ne sloni na denarnih dohodkih, tega bi se moral zavedati vsak naš politik. K letnemu davku 576 K, katerega bi plačal kmetski hlapec samo za bolniško zavarovanje pa bi še prišel davek za nezgodno invalidno in starostno zavarovanje.

Vzemimo, da se bo za kmetskega delavca vzel za podlago letni zaslužek samo desetstisoč kron (v resnici bo gotovo višji). Od tega letnega zaslužka bo treba plačevati za nezgodno zavarovanje recimo od vsakih 100 kron zaslužka samo 4 krone. To bi znašalo na leto 400 K ali na mesec 33 K. To-

rej obe premiji bi znašali na mesec za enega delavca 109 K. Od tega bi delavec moral plačati polovico premije za bolniško zavarovanje (48 K), gospodar pa tudi polovico bolniške premije in celo premijo za nezgodno zavarovanje t. j. 61 K na mesec in osebo. K tej ogromni vsoti 109 K mesečno, ali letno 1308 K pridejo še premije za starostno in invalidno zavarovanje ter za zavarovanje preostalih. Zakon pravi, da znašajo ti prinosi 18% zavarovane mezde. V slučaju, da zavarovani letni zaslužek znaša samo 10.000 K (v resnici je zaslužek najmanj dvojni), bi prinosi za to zadnje zavarovanje znašali letno 1800 K; od tega bi delavec plačal letno 900 K, gospodar pa tudi 900 K.

Vsi prinosi bi torej pri idealno nizkem zaslužku znašali za delavca letno 1476 K; za delodajalca pa 1876 K (576 bolniško, 400 nezgodno in 900 starostno). Tako izgleda davek, katerega privoščijo našim delavcem, kmetom in obrtnikom oni ljudje, ki vedno govore, da hočejo revnejše stanove varovati. — Tak zakon je bil mogoč, ker se je naredil brez priprav, brez glavne podlage za vsako zavarovanje, to je brez statistike.

Kdor misli, da je tak zakon za naše kmetsko gospodarstvo izvedljiv, naj poskusi. Številke, ki smo jih navedli, so izmišljene nizke; v resnici bodo še enkrat večje.

Socialno-zavarovalni zakoni so najtežji zakoni; ni jih mogoče kar iz rokava stresti — ako nočemo interesentov po glavi udariti.

Boljševiki postajajo pametni

Rusko vprašanje je zopet na dnevnem redu ne samo evropske, temveč svetovne politike, ker v Rusiji se dogajajo stvari, ki jih svet morda ni pričakoval.

Boljševiki so začeli odnehati in popuščati na vseh koncih in krajih. Sprevideli so, da je komu-

nistična ureditev družbe in države nemogoča, da ona vodi samo v nesrečo in splošno pomanjkanje in sprevideli so tudi, da se Rusija prepušča sama sebi, nikdar ne bo postavila na lastne noge, temveč bo počasi hiral dokler ne propade popolnoma.

V redne odnose z drugimi državami bi morala stopiti Rusija, ako bi se hotela povzdigniti. To je bilo pa iz dveh razlogov nemogoče: prvič so boljševiki, ko so prevzeli vladno, izjavili, da ne plačajo niti kopejke od onih državnih dolgov, ki so jih sklenile prejšnje vlade in drugič ni nobena država hotela priznati vlade na komunistični podlagi.

Da odstrani vse te ovire za obnovitev rednih političnih in gospodarskih odnosov je moskovska vlada izjavila, da je pripravljena priznati vse državne dolge, ob enem je pa opustila tudi svoj čisto komunistični gospodarski program začela je priznavati zasebno lastnino in podjetnost, ker je sprevidela, da je skupna lastnina največja ovira gospodarskemu razvoju.

In v vseh evropskih državah se je mnenje o Rusiji popolnoma spremenilo. Rusija ni več boljševiška, komunistična v prvotnem svojem pomenu, ona je storila prve korake v pravo demokracijo in s tako Rusijo se lahko obnovijo redni politični in gospodarski odnosi, posebno ker je tudi gospodarska obnovitev Evrope brez sodelovanja Rusije zelo otežkočena in skoraj nemogoča. Celo Francija, ki se je najbolj trdovratno ustavljala vsaki obnovitvi rednih odnosov z Rusijo, je spremenila svoje stališče in zdi se, da bo Poljska posredovala med pariško in moskovsko vlado v zadevi obnovitve rednih odnosov med Francijo in Rusijo.

In obnovitev političnih in gospodarskih odnosov Evrope z Rusijo pomeni prvi korak k gospodarski obnovitvi Evrope, ki je

Njen edinec je pisal . . .

(Iz poljščine.)

Noč in dan je mislila na svojega edinca Miho. Odšel je v mesto Samaro pri Uralu, da bi kaj zaslužil pri gradbi nove železnice. Materi se ni posrečilo odvrniti ga od take daljne poti. Pred nekaj leti je oslepela in ni imela več prejšnjega upliva. Ko ji je povedal svoj sklep, se je razjokala. Jokala je in molila, a nič ni pomagalo. Odpotoval je.

Od takrat se ji je zdelo, da ga ljubi vedno bolj, čim dalje je od nje. On je bil zanjo ves svet. Ako je kdo prišel k njej, je takoj pričela govoriti o svojem Mihi. Kadar je bila sama, je sama sebi pripovedovala o njem. Kadar je slišala v sosednji sobi kaj čitati, je hitro vstala, se previdno z rokami pretipala naprej, prišla k vratom in vprašala: «Ali čitate Mihino pismo?»

Vse njeno življenje je bilo zdaj neprestano čakanje, kedaj ji bo pisal.

Poleg nje je bivala revna poduradniška rodbina. Po svojem možu, železniškem poduradniku, je dobivala kot pokojnino zastoj stanovanje s hrano in kurjavo. Bila je slepa, zato razsvetljave ni potrebovala. Iz svoje sobice je šla redkokdaj; zato ji je tisto malo obleke, kar ji je ostalo iz prejšnjih časov, popolnoma zadostovalo. Sobica ji je bila zagotovljena do smrti.

Njen sosed Jožef Javornicki je bil dober človek, ravnotako njegova že-

na. Vendar je včasih med njima nastal prepir zaradi pomanjkanja. Bili so ubogi in so se borili za kruh. Sila pa vznemiri večkrat tudi najboljšega človeka.

Njihov edini sin Karel pa je bil velik porednež. Težko je povedati, koliko neprijetnosti in krivic je povzročil starki. Prestavljal je v njeni sobi stole, postavljaj na blazino posodo z vodo, ki se je zlila na stanko, kadar je šla leč. Na tla ji je nastavljal razne stvari, da se je izpodtikala starka ob nje.

Toda starka je bila dobrega srca. «Ta malopridnež!» se je razjezila prvi hip, a mu vedno vse odpustila, ko se je spomnila svojega edinca. «Mladost je mladost!» je šepetala čez nekaj časa. «Miha je bil tudi navihaneč. Otroci se morajo iznoreti.» Vsaka stvar se je pri njej končala z mislijo na ubogega Mihca.

«Pismo!»
«Od Mihe?» «Da.»
«Meni?» «Ne vam, toda za vas.»
«Vam je pisal, torej mi ga prečitajte, prosim.»

Javornicki je pričel čitati. Mihi se godi dobro. Dobil je dela za tri leta, dokler se ne zgradi nova železnica. Čedno plačo ima in upa, da se vrne s precejšnjim prihrankom. Vprašuje po materi, če je zdrava, in se obrača na gospoda Javornickega s prošnjo, da bi mu odpisal. Na koncu je navedel svoj naslov.

«Zdrav je in dobro se mu godi!»
Ubogi starki so od veselja pritekle solze.

Zvečer je pricapljala k Javornickim vprašati, ali bo gospod odpisal Mihi.

«Seveda, jutri pišem!»

«Bodite tako prijazni, gospod Javornicki, in pustite v pismu malo prostora, da se podpišem. Ne vidim sicer, a pisati nisem pozabila.»

Drugi dan je napisala nekaj nerazumljivih čark na koncu pisma. To pa je ni zadovoljilo. Tretjega dne je slednjič poprosila gospo Javornicko.

«Tisto pismo od Mihe — ali bi ga ne hoteli dati meni?» Tri dni je odlašala starka, ker se ni upala prositi za tak zaklad.

Gospa Javornicka ji je obljubila z veseljem: «Samo da Karel pride iz šole. On je shranil nekam pismo.»

Zelo nestrpno je čakala starka, kdaj se vrne Karel iz šole. Ko je prišel, je šla takoj k njemu.

«Sedaj jem, nimam časa», je neprijazno odgovoril deček, «poiskal ga vam bom zvečer.»

«Torej zvečer», je potrpežljivo odvrnila starka.

Zvečer pa, kakor se že v takih slučajih rado zgodi, ni mogel najti ničesar.

«Pa jutri . . .»

Toda Karel ga nikakor ni mogel najti. Od tega časa ni bilo dne, da bi starka ne bila prosila za Mihino pismo.

«Mogoče je med knjigami . . .»

«Ni ga tam.»

Drugi dan je zopet nadlegovala: «Mogoče je v kaki knjigi ali v kakem predalu.» Tedaj je prvič v življe-

nje zastokala nad svojo slepoto in nad svojo nesrečo. «Moj bog», je šepetala, «ko bi zopet mogla videti!» Mislija je, da bi gotovo našla tisto dragoceno pismo, ko bi le videla.

Dečku so že presedale njene večje prošnje. Vsak dan in še večkrat na dan je moral poslušati njene prošnje. Pismo pa se je prav gotovo izgubilo. Naenkrat si je izmislil, da bi starki zopet napravil kako porednost. Sedel je za mizo ter z nelepno veliko pisavo načelkal par vrstic na neki papir.

«Gospa Statkovska je slepa in neumnica, tudi Miha je bedak.» Prav všeč mu je bila ta šala.

«Gospa, sem že našel pismo.»

«Kaj praviš? Pismo od Mihe?» Veselo razburjena je vstala.

«Kje pa je bilo?»

«Za pečko.»

«Saj sem rekla . . .»

Sedla je zopet, strastno pritisnila pismo na srce ter ga pričela poljubljati.

«Hvala ti, resnično hvala!» mu je rekla starka s hvaležnostjo.

Od tistega dne ji je bil ta počekanje papir vsa tolažba. Ni se več ločila od njega. Nosila ga je na prsih na golen telesu pod srajco. Kadar je zaspa, ga je krčevito pritiskala na nedrje. Kadar je bila sama v sobici, je izvela papir ter ga poljubljala in polivala s solzami — to dragoceno pismo od njenega edinca Mihe.

v svetovni vojni toliko prestala. Brez sodelovanja Rusije z njenim prirodnim bogastvom je ta obnovitev nemogoča, Rusija pa s svojim dosedanjim komunističnim gospodarskim redom ni v stanju niti sebe vzdržati na površju, kaj šele podpirati Evropo s svojimi prirodnimi bogastvi. Zato je sprememba komunističnega sistema na Ruskem predpogoj za gospodarsko obnovitev Rusije in cele Evrope.

To po začetju boritvi Rusija in upati je, da ne bo preteklo več dolgo časa do dneva, ko zavlada v Rusiji prava, resnična demokracija, ki bo Rusiji omogočila tak razvoj in razmah, da bo ona naj-silnejša država v Evropi in da si tudi Evropa opomore v sedanjih gospodarskih razmerah.

Dopisi

Koprivnik pri Bohinjski Bistrici. Naš naročnik nam piše: Pred vojno se je pri nas raznašala pošta po hišah trikrat na teden, sedaj se pa več ne. Samo g. župnika in nekatere druge hiše ima pismonoša določene, da tam pošto pušča. Ali je mogoče pismonoša samo za župnika in nekaj drugih izjem? Jaz sem naročen na »Domovino« in se mi je že veliko številčk izgubilo, ker moram iskati svojo pošto po hišah. Dne 24. decembra sem zahteval, da se prinaša moja pošta k meni, pa je rekla poštarica: »Ja frajlih!« Rad bi vedel samo, zakaj se sedaj ne raznaša več pošta po hišah, kot svoječasno.

Dolnji Logatec. Dne 7. t. m. smo našli pod kozolcem Gregorja Tršarja 71letnega občinskega reveža Ivana Jerino mrtvega. Siromak je tu že od jeseni prenočeval, in ker je bil to noč hud mrz, je starček zmrznil. Do časa, ko je bil klerikalni Jakob Slave izvoljen za župana, so naši občinski reveži imeli stanovanja v nalašč zato kupljeni občinski hiši, ta jih je takoj ko je prišel do moči, brez usmiljenja ven pometal in otvoril v hiši gostilno. Od tedaj je to že opetovani slučaj, da

občinski reveži ginejo na prostem kakor živina. Slave se pa šopiri po veliki občinski hiši za samih 400 K letne najemnine, potroši pa mnogo več iz občinskih sredstev na popravilih. Ne čudimo se Slavicu, da že nad 11 let kot župan našo občino izkorišča, čudimo se pa merodajnim činiteljem, da tega klerikalnega vinoljubčega možaka še danes trpé, da tako brezobzirno izkorišča dolnje-logaško občino. In ni dovolj še to. Slave si je najel te dni še nekega Jožeta Vidmarja, da mu pomaga kot drugi občinski tajnik. Tako bo morala naša občina z 1500 prebivalci plačevati za dva občinska tajnika ogromno vsoto na leto, čeprav ni v naši občinski pisarni niti za eno osebo dovolj posla. Opozarjamo na vse to kompetentne oblasti in jih prosimo, da odpravijo nedostatke prej kot bi se znal kdo vsled tega nemilo izpozabiti.

Velike Lašče. Janez Zakrajšek, posestnikov sin iz Roba pri Velikih Laščah, je hotel v družbi sedmih drugih tihotapcev pri Rakeku prekoračiti državno mejo. S seboj je imel zobotrebce, ki jih je nameraval razpečati v zasadenem ozemlju. V javorniškem gozdu, tik meje, pa so tihotapci naleteli na dva finančna paznika, katerih so se tako prestrašili, da so se razpršili na vse strani. Na begu je Zakrajšek skočil čez neko skalovje, padel in si zlomil desno nogo. Ker je finančna straža preganjala ostale tihotapce, je ostal Zakrajšek v neki duplini z zlomljeno nogo celo noč. Šele zjutraj se je po vseh štirih priplazil do neke steze, kjer ga je našel domačin, ga naložil na voz in odpeljal v ljubljansko bolnico.

Izpod Šmarne gore. V fari »vodiške Johance« napredujemo navzlic ogabni gonji od strani gotove klike. Odkar obstoji novi občinski odbor, se je razširila dvorazredna ljudska šola v Vodica v trirazrednico in na novo se je ustanovila enorazrednica na Golem, tako da obstojijo sedaj v fari s približno nad dva tisoč prebivalci in okoli štiristo hišami tri

ljudske šole s šestimi razredi in ena samostanska šola za deklice s tremi razredi. To pa gotovi gospodi, ki živi od žuljev davkoplačevalcev, seveda ni prav in zaradi tega smeši in ponižuje ta gospoda napredno šolstvo in njega voditelje. S kako zlobo in zvijačo se je delalo od strani te gospode proti ustanovitvi šole na Golem, je vsem nam, napredka in izobrazbe željnim, znano, vendar pa je prava in poštena misel zmagala. Še je precej ljudi, ki so proti šoli in napredku, ali ti ljudje ne znajo ali pa nočejo misliti s svojo glavo ali pa so proti naprednemu šolstvu nahujskani; pa naj bo karkoli, fakt je, da ljudje, ki čitajo samo nazadnjaško čtivo, niso za napredek in izobrazbo, marveč hočejo ostati še nadalje tlačani-sužnji. — Dragi farani! Zavedajte se, da imate po več otrok in le eden bo mogel ostati na domu, vsi drugi pa si bodo morali izven doma služiti kruh. Vsi ti bodo rabili izobrazbo, ako bodo hoteli izhajati na svet, ker ljudje po mnogih drugih krajih se vedno z večjo vneto izobrazujejo, ne zametujejo naprednih šol, ne sovražijo naprednega učiteljstva in ne poslušajo hujškarij proti šoli in učiteljstvu, marveč podpirajo šolstvo in učiteljstvo po svojih skromnih močeh — sebi, svojim otrokom in domovini v korist.

Žetale. Pišejo nam: Tu imamo kaplana, ki sicer ljubi vinsko kapljo in ženske, toda ker ni politikar in ni faranov še nikdar napadal, izgubi s 1. januarjem svojo službo in mašništvo. Svoje dni pa smo imeli kaplana, ki je barantal z vinom, se pečal z ženskami, se tožaril, a ker je vsako nedeljo liberalnega škrafa zganjal s prižnice in naredil kot klerikalni strankar mnogo zdražbe, se mu seveda vse drugo ne šteje v zlo in je še danes kaplan nekje na Dravskem polju. V sedanjem času je tako, da je duhovnik le hud-politik, pa je dobro in če ima drugače vse polno lumparij na vesti. Prava vera in verski nauki so za naše klerikalce in rimske hlapce čisto postranske stvari; zlasti ne poznajo ti izreka: Ljubi

svojega bližnjega kakor samega sebe!

Boh. Srednja vas. Kraj. organizacija JDS. v Boh. Srednji vasi bo imela dne 6. januarja 1922. ob 3. uri popoldne svoj občni zbor v gostilniških prostorih g. M. Grobotka v Srednji vasi s sledečim vzporedom: 1.) Poročilo načelnikovo; 2.) poročilo blagajnikovo; 3.) volitev novega odbora. — Člani, udeležite se zborovanja polnoštevilno! Ker se bodo na občnem zboru sprejemali in vpisovali novi člani, je pač dolžnost vsakega zavednega člana, da pred občnim zborom kar najvnetejše poagita za organizacijo in pridno pridobiva novih pristavev. Saj je stranka JDS. najugodnejša za vse sloje. Vsakemu, kdor ima oči in ušesa, je znano, da so odločni voditelji te stranke v Beogradu največ delali in največ dosegli za vse stanove, tako za delavca kakor za kmeta in uradnika.

Politični pregled

Narodna skupščina zopet zboruje in njeno delo se bo vršilo

v znamenju varčevanja

z državnimi dohodki. Na dnevnem redu je namreč proračun in želja vseh je, da se doseže v njem ravnotežje, t. j. da izdatki ne bodo večji od dohodkov. To se lahko doseže, ako se uvede v državnem gospodarstvu varčevanje povsod kjer je to le mogoče. Za januar se je iz proračuna črtalo že za 34 milijonov dinarjev izdatkov in upati je, da se bo črtalo še več izdatkov na ta način, da se zmanjša preveliko število uradnikov. Finančni minister, demokrat dr. Kumanudi, podpira tozadevno stremljenje finančnega odbora narodne skupščine z vso vneto, ker on je bil vedno med prvimi, ki so zahtevali zmanjšanje državnih izdatkov. Zato je zelo verjetno, da pridemo že prihodnje leto v vrsto onih redkih držav, ki imajo ravnotežje v svo-

Ženska in moška zvijačnost.

(Arabska pripovedka.)

V Bagdadu je živel mlad trgovec, ki je bil zelo lep in bogat. Nekega dne je šla mimo njegove trgovine lepa deklica in čitala nad njegovimi vratmi sledeče besede: »Največ velja moška zvijačnost, ki se z žensko zvijačnostjo ne da primerjati.«

Lepa deklica se je razjezila nad tem napisom in je dejala sama pri sebi: »Prisegam, da bo ta trgovec padel v mreže ženske zvijačnosti in da bo moral spremeniti ta napis!«

Prihodnjega dne se je razkošno oblekla, se bogato okrasila in si spustila kite prosto po hrbtu.

Tako je šla, spremljana od svojih suženj, k prodajalni mladega trgovca, se tam usedla in hotela nekaj kupiti.

Pozdravila je trgovca najprijazneje in se spustila z njim v razgovor. »Poglej me vendar natančno, moja vitko postavo, in mi povej, ako more kdo reči, da sem krivo raščena!« Pri tem mu je razkrila vrat in prsa, ki sta zablestela v čarobni belini, tako da je mlademu trgovcu postalo pri pogledu na njo kar vroče. »Naj te Alah zakrije s kopreno,« je vzkliknil trgovec ves zmeden.

Ona pa je govorila dalje: »Ima li kdo pravico, trdit, da imam čisto vsakdanjo postavo?« Pri tem je slekla rokave, pokazala roke in

odkrila obraz, ki je bil poln nebeske miline.

»Kdo sme reči, da je moj obraz raskav in da vidim samo na eno oko?«

Trgovec ji je ves navdušen pritrdil, da kaj takega ne more nihče govoriti o njej in jo je vprašal zakaj se mu je proti običajem in navadam razkrila.

»Jaz sem zelo nesrečna,« je odgovorila neobičajna lepotica, »ker strašno trpim vsled skoposti trdosrčnega očeta, ki mi ne da toliko, da bi se mogla nabaviti najpotrebnejše, čeprav je zelo bogat in ima imenitno službo. On je eden najmogočnejših v tem mestu.«

»Kdo je tvoj oče?« je vprašal mladi trgovec, »in v kaki službi se nahaja?« »On je veliki kadi (sodnik) tega mesta,« je odgovorila deklica, »in je nad vsemi, ki tu izvršujejo sodno službo.«

Ko ga je lepotica zapustila, se je lotilo trgovca čudno razpoloženje. Začudenje in ljubav sta se menjavala v njem.

Hito je zaprl prodajalno in hitel k kadiju, katerega je deklica označila za svojega očeta. Temu je povedal, da se je zaljubil v njegovo hčer, in je prosil za njeno roko. Kadij ga je odklonil z izjavo, da njegova hčer pač ni za tako lepega trgovca, toda trgovec se ni dal odpoditi.

Po dolgem razpravljanju sta se vendar dogovorila. Trgovec je moral obljubiti, da bo plačal pred

poroko pet vrečic denarja in pozneje pa petnajst, ako bi se slučajno hotel ločiti od kadijeve hčere. Trgovec je sprejel vse pogoje in je zahteval, da se še takoj istega dne poroči.

To se mu je ugodilo. Izmolile so se predpisane molitve in imel je ženo. Ko pa je trgovec svoji ženi odgrnil kopreno, je zagledal nezansko grd obraz; tudi njeno telo je bilo spačeno. Vrh tega pa je bila še nesnažno oblečena.

Ves prepaden je prebil poročno noč ob njeni strani in je hitel zgodaj zjutraj v kopališče, kjer je po kopeli nekaj časa spal.

Ko je pozneje kot običajno zopet odprl svojo trgovino, je moral prenašati mnogo zasmehovanja od svojih kupčijskih prijateljev.

Čez nekaj časa je prišla k nje-mu lepa deklica in prašala prijazno, kako se mu godi. Ves žalosten jo je pokaral trgovec, kaj ji je storil hudega, da ga je tako preslepila. »Nič mi nisi storil, toda tvoj napis nad vratmi me je razžalil. Spremeni ta napis ravno v nasprotno in jaz te bom rešila iz zagate,« je dejala. Takoj je dal trgovec napisati sledeči napis: »Največ velja ženska zvijačnost, ki se z moško zvijačnostjo ne da primerjati.«

»Pojdi tja, kjer se zbirajo potniki,« je dejala nato deklica, »in se dogovori z vodniki medvedov in opic, naj te jutri obiščejo v kadijevi palači. Reci jim, naj te tam

pozdravijo kot svojega ljubega sorodnika, ki se je slučajno povsod do take časti. Vrzi potem denarja med nje in reci kadiju, ako te vpraša, da je bil tvoj oče sicer res opičji vodnik, a da mu je šlo dobro in da je bil sprejet v članski trgovski stan.«

»Ti spadaš torej k komedijantski obitelji?« je res dejal potem kadi trgovcu. »Četudi sem prišel do visoke časti,« je odgovoril trgovec, »vendar ne morem in tudi nočem pri vsej vroči ljubezni do tvoje hčerke zatajiti svojih sorodnikov.«

Ko mu je kadi dopovedoval, da človek takega rodu pač ne spada v obitelj učenjaka, ki izhaja iz rodu prorokovega, je mladi mož trdovratno vztrajno na svoji pravici, češ da mu njegove mlade žene ne morejo vzeti. Po dolgem razpravljanju je šele dovolil, dozdevno zelo nerad, v ločitev, ki se je izvršila, ne da bi mu bilo treba plačati dogovorjene vsote denarja.

Tako je postal zopet prost in je zaprosil za roko mlade deklice, katere zvijača ga je spravila v velike neprijetnosti in katere zvijača ga je zopet rešila. Dekličin oče je bil predsednik kovaške zadruge, spoštovan mož. Bil je zalega snubca vesel. Ker je bila hčerka s snubcem zadovoljna, je dovolil v poroko, ki se je izvršila zelo srečno. Oba zakonska sta živila srečno in dosegla visoko starost.

jih državnih proračunih in to bo pomenilo velikanski korak naprej.

Po novem letu se najbrže obnovijo prekinjena

trgovinska pogajanja z Italijo
in predsednik italijanske delegacije Luccioli je že odpotoval iz Rima v Beograd. Ta pogajanja so prav težka, ker Italijani preveč zahtevajo in so se pogajanja morala enkrat že odgoditi, ker naša država ne more in noče dovoliti Italiji vseh onih trgovskih ugodnosti, ki bi jih ona rada uživala na našem ozemlju. Sploh so z Italijo težave, ker ona misli, da nas lahko izziva pri vsaki priliki, kakor se je zgodilo tudi pred par dnevi, ko so laški mornarji izzivali po našem pristaniškem mestu Šibeniku, ko so bili pa pognani na beg, je laška vojna ladja streljala na Šibenik

s strojnici, pri čemur je bilo ubitih in ranjenih več oseb. Ta večna laška izzivanja morajo končati, italijanske vojne ladje nimajo v naših pristaniščih ničesar iskati in naša vlada se je takoj, ko je zvedela za dogodke v Šibeniku, posvetovala o korakih, ki jih je storiti, da se v bodoče onemogoči tako in podobna izzivanja od strani Italije, ki ji še ni dosti, da nas je oropala našega Primorja, temveč se vede nasproti nam kot pravi morski ropar. Dan plačila bo že prišel!

Navzlic vsem avstrijskim protestom so velike sile

priznale šopronski plebiscit
kot pravilen in Šopronj z okolico ostane v madžarski posesti. Avstrijci so radi tega močno razburjeni posebno na Italijane in morda bo Avstrija vodila v bodoče pametnejšo politiko, politiko zblizanja s Češkoslovaško in Jugoslavijsko, proti katerima jo je dozdaj Italija izkoriščala. S Češkoslovaško se je Avstrija v glavnem že sporazumela in najbrže se bo tudi z nami. Naš ministrski predsednik Pašić odpotuje v kratkem v Prago na posvetovanje s češkoslovaško vlado in se ustavi med potoma tudi na Dunaju, kjer se pogovori z avstrijskim državnim kanclerjem. Ker je med našo državo in Češkoslovaško že sklenjena trdna zveza, kateri se je pridružila tudi Rumunija in ker so postali tudi stiki med Češkoslovaško in Poljsko z ene in med Češkoslovaško in Avstrijo z druge strani zelo ugodni, se morda posreči ustvariti močan srednjeevropski blok, v katerem bi bile razen naše države še Češkoslovaška, Poljska, Rumunija in Avstrija. Madžarska bi bila potem popolnoma zaokrožena in bi morala tudi pristopiti k tej gospodarski skupini srednjeevropskih držav. Ta skupina ni treba da bi bila politična, nepotrebna bi bila tudi vojaška zveza, samo v ožje gospodarske stike naj bi prišle vse te države v veliko lastno korist. Upati je, da se to tudi doseže v doglednem času.

Na drugem mestu govorimo o spremembah v Rusiji. Zdi se, da na

obnovitev odnošajev med Rusijo in evropskimi velesilami

ne bomo več dolgo čakali. V Londonu bo 8. januarja konferenca velikih sil radi gospodarske obnove Evrope in na tej konferenci bo zastopana tudi Rusija po Čičerinu in Litvinovu. Morda se že na tej konferenci doseže sporazum, da Rusija stopi zopet v vrsto kulturnih držav in opusti vse ono, kar jo izključuje iz te vr-

ste. Pri tem pa naj bo pametna in previdna, ker evropske velike sile zasledujejo v Rusiji v prvi vrsti sebične namene. Rusija naj se postavi na stališče: dam, da mi daste in ne da me oropate.

Beleške

+ Občeslovensko obrtno društvo v Celju je imelo na praznik Sv. Štefana v Celju občni zbor, katerega se je udeležil tudi minister dr. Kukovec, ki je podal obširno poročilo o socialni zakonodaji s posebnim oziranjem na obrtnike. Dr. Božič je poročal o stališču obrtnikov celjskega okrožja napram razdelitvi Slovenije v oblasti, finančni svetnik dr. Sedlar pa o prometnem davku. Navzoč je bil tudi zastopnik trgovsko-obrtniške zbornice v Ljubljani, g. Mohorič, ki je podal izjavo, da se s 1. januarjem 1922. uvedejo v Celju uradni dnevi trgovsko-obrtniške zbornice. Dosedanji tajnik društva g. Založnik je podal obširno sliko o uspešnem delovanju društva od zadnjega občnega zbora. Predsednik novega odbora je zopet g. Ivan Rebek. Med drugim je bila tudi sprejeta resolucija v kateri zahtevajo obrtniki celjskega okrožja, da ostane pri razdelitvi Slovenije v oblasti celjski okraj nerazdeljen in da se dodeli mariborski oblasti. Občni zbor je izrekel soglasno g. ministru dr. Kukovcu zaupnico.

+ Cerkljanski kaplan Turk pred ljubljanskim vzklicnim sodiščem pogorel. Te dni se je vršila pred ljubljanskim deželnim kot vzklicnim sodiščem zaključna vzklicna razprava cerkljanskega kaplana Turka proti naprednemu nadučitelju Lapajnetu. Kaplan Turk je namreč, kakor smo že svoječasno poročali, tožil g. Jožefa Lapajnetu radi razžaljenja časti, pa je bil slednji že oproščen. Sedaj se je vzklic obtožitelja Turka proti oprostitilni razsodbi zavrnil. Kaplan Turk je bil obsojen na povračilo vseh stroškov iz te kazenske razprave. Nadučitelj g. Lapajne je dobil s tem sijajno zadoščenje.

+ Klerikalni božični pozdrav. «Slovenski Gospodar» prinaša v božični številki uvodnik, v katerem se obregne nad demokracijo, češ da so ti krivi vsega zla v državi. Nadalje se je spravil nad državni proračun. V tem mu zlasti ne ugaja postavka za državna gledališča. Gledališča so člankarju lokali, kjer na državne stroške razkazuje igravec ali igralka svoje več ali manj obilno telo. Seveda se je začel «ongaviti» tudi nad neznosnimi davki. Inteligentni človek ne bi verjel, da je napisal ta članek profesor (!) Vesenjak. Da naj so demokraciji krivi vsega zla, to je že stara klerikalna pesem, ki goni vedno eno «vižo», pa nikoli ne pove, kje tiči ta demokratska krivda. Z zavijanjem dejstev in s pristno-katoliškim slepljenjem nerazsodnih ljudi še krivda ni dokazana. Da bi klerikalni backi ne bili tako zabiti, bi se jim «Pijani gospodar» sploh ne upal govoriti na tak za količkaj razsodnega človeka nemogoč način. Žalibog mnogo naših ljudi nasede satanskim klerikalnim zankam. Zato tudi «Slovenski Gospodar» lahko takim čitateljem smeši naše kulturno svetišče — gledališče. Kar pa se davkov tiče, se sedanji davki ne dajo niti primerjati z davki za časa stare Avstrije. Včasih so se davki težje plačevali kot sedaj, ker se je težje dobila mala vsota, kot sedaj tisočaki. Davki se daleko niso povečali v isti meri kot cene vsakdanjih potrebščin. Po vrednosti plačuje v primeru z drugimi državami naš kmet zelo malo davkov. Gospod profesor, ali morete trditi, da vaše pisanje ni demagoško,

Gospodarstvo

= **Množina denarja v prometu.** Po izkazu Narodne banke SHS: z dne 15. t. m. smo imeli v prometu za 4 milijarde 620 milijonov 502 tisoč 255 dinarjev papirnatega denarja. Množina papirnatega denarja se je od 8. t. m. zmanjšala za 25 milijonov 376.740 dinarjev.

= **Vrednost denarja.** Dne 29. t. m. se je dobilo: 1 dolar za 258 do 262 naših kron, 100 madžarskih kron za 42 in pol do 43 in pol naše krone, 100 češkoslovaških kron za 390 do 395 naših kron, 100 nemških mark za 146 do 148 naših kron, 100 avstrijskih kron za okoli 4 in pol naše krone, 100 švicarskih frankov za 5050 do 5100 naših kron.

= **Cene na ljubljanskem trgu.** Pred prazniki so bile na ljubljanskem trgu sledeče cene: telečje meso po 32 do 34 K, govedina 20 do 34 K po kakovosti, drobnica 24 K, svinjsko meso 40 do 44 K za kg. Jajca so se prodajala po 8 K komad, moka št. 0 po 21 K za kg.

= **Tržne cene v Beogradu dne 26. t. m.:** 1 kg črne čebule 5 Din, fižola 3 Din, krompirja 2 in pol Din, jabolka 5 Din, hrušk 6 Din, govedine 9 Din, svinjine 13 Din, teletine 10 Din! jajca stanejo komad 2 in pol dinarja.

= **Zagrebski tedenski sejem.** Na zagrebskem sejmu dne 21. t. m. je bilo razmeroma malo konj in rogate živine. Izostali so tudi inozemski kupci. Prvovrstni tovorni konji so se prodajali po 30.000 K, slabjši po 20.000 do 25.000 K. Tržili so večinoma kmetje sami med sabo. Prvovrstne svinje so se plačevale po 50 do 54 K za kg žive teže. Rogate živine je bilo zelo malo. Tudi kupčija ni bila posebno živahna. Prodalo se je nekaj junic in volov. Boljši voli so se prodajali po 24 K, a slabši po 20 K za kg žive teže. Sena je bilo razmeroma napram prejšnjim sejmom zelo malo. Cena mu je bila 800 do 1000 K za 100 kg.

= **Mesne cene v Celju.** Začasno so določene sledeče nove cene: v mesnicah meso volov in telic I. vrste 32 K, II. vrste 30 K, na stojnicah I. vrste 26 K, II. vrste 24 K; teletina v mesnicah in na stojnicah 30 K za kg.

= **Srednja vinarska, sadjarska in poljedelska šola v Mariboru,** ki se ustanavlja poleg že obstoječe vinarske in sadjarske šole v Mariboru, se za tekoče leto ni mogla otvoriti, ker se je priglasilo premajhno število kvalificiranih prosilcev. Otvorila se bo pozneje.

= **Kletarski tečaj.** Na državni kmetijski šoli na Ormu in ž njo združeni državni vzorni kleti se priredi v drugi polovici meseca januarja ali v prvi polovici meseca februarja trodnevni teoretično-praktični tečaj za umno kletarstvo. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se prihlasi najpozneje do 10. januarja 1922. pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Ormu pri Novem mestu. — Ravnatelj B. Skalicky.

= **Ponarejeni petdinarski (20kronski) bankovci.** Ugotovilo se je, da je v prometu 12 vrst ponarejenih petdinarskih bankovcev. Razun dveh vrst so vse ostale vrste slabo ponarejene in se vidijo na prvi pogled. Dve vrsti pa so ponarejeni tako dobro, da jih moremo šele pri natančnem opazovanju spoznati. Eden izmed znakov, da so bankovci nepravilni, je pri prvi vrsti ta, da se jezik zmaja na šlemu Miloša Obilića ne vidi, dočim se na pravem bankovcu jasno vidi, pri drugi vrsti pa ta, da je jezik popolnoma raven, dočim je na pravem bankovcu zavil navzgor. Vsled tega se bodo petdinarski ban-

kovci sploh vzeli iz prometa, kakor smo že poročali.

= **Znižanje železniške prevoznice za izvozno vino.** Za vino, ki se izvažava v inozemstvo, se s 1. januarjem zniža prevoznina na železnica za polovico. To bo mnogo pripomoglo do tega, da bo prišlo naše vino za inozemce precej cenejše in da ga bodo inozemci vsled tega rajše kupovali. Potrebno pa je zelo, da izvažamo vino, ker ga imamo mnogo preveč nad našo potrebo v državi.

= **Cene češkemu hmelju** so bile v zadnjem času 4500 do 5000 češkoslovaških kron za 50 kg (okoli 320 do 360 naših kron za 1 kilogram).

= **Izvoz žita iz Rumunije** je po sklepu rumunskega ministrskega sveta svoboden.

= **Uvoz živine v Francijo** je dovoljen. Francija ne zahteva za uvoz živine nikake carine.

= **Železniške tarife na avstrijskih železnicah** se povišajo. Avstrijska vlada je sklenila, da se ima na avstrijskih državnih železnicah zvišati železniška tarifa za osebni in tovorni promet za 300 odstotkov. Nova tarifa bo veljala od 1. januarja.

= **Cene živini na Dunaju padle.** Na trg pri Sv. Marku na Dunaju so pripeljali 27. t. m. toliko živine, da so cene znatno padle. Cene prvovrstni živini so se znižale za 60 do 80 avstrijskih kron pri kilogramu, cene ostali živini pa za 100 do 150 avstrijskih kron pri kilogramu žive teže.

= **Gnojenje v vrtu.** Ako je zemlja zmrznjena, se morajo sedaj pognojiti grede, na katerih nameravaš saditi zelje, špinačo in drugo povrtnino. Gnoj se mora dobro razteptati in ne pustiti v kupih.

= **Kako se vzgoji dober bik?** V to svrhu mora se izbrati od jesenskih telet najboljšega in najlepšega bika. Ni dovolj, da gledamo samo na lepoto, temveč se moramo ozirati tudi na to, da je bicec od dobre molzne krave in od dobrega bika. Tak bicec se mora dobro in skrbno hraniti. Važno je, da bicec dalje časa sesa. Na seno ga lahko navajaš že po prvem tednu. Spočetka daj biceu samo pest mrve. V sedmem tednu začni hraniti bika z zdrobljenim ovsom in s pšeničnimi otrobi, spočetka po malem, a pozneje mu lahko daš več. Ko je nekoliko odrasel, mu daj dnevno 1 kg zmesi zdrobljenega ovsa in otrob, in sicer v dveh obrokih.

Sokolstvo

Sokolski zlet župe Bačke se vrši 28. in 29. junija 1922. v Subotici.

Sokol v Cerknici priredi ob pol 20. uri Silvestrov večer v hotelu br. Ivana Zumerja.

Sokol v Štepanji vasi priredi na Silvestrovo zabavni večer v društveni telovadnici.

Po svetu

s Španska bolezen je začela razsajati v Nemčiji. V Mainzu se je pojavila španska bolezen. V južni Nemčiji, v Porenju in v Mannheimu se je morala omejiti tramvajska vožnja, ker je veliko uslužbencev obbolelo za špansko boleznijo. V Koblencu so morali zapreti več šol. Španska bolezen se je pojavila tudi v Frankfurtu.

* **Cita pride v Švico.** Kakor poročajo švicarski listi, pride Cita 7. januarja 1922. v Švico. Cita pride radi operacije svojega sina, katera se vrši 10. januarja.

Položnice prilagamo danes vsem našim cenjenim naročnikom in prosimo, da nam nakažejo naročnino, katera znaša vse leto 48 K, polletno 24 K, četrtno 12 K.

NAŠ KRALJ NA LOVU V KAMNIŠKIH PLANINAH.

Našemu kralju Aleksandru se je omilila Slovenija. Imel je že priliko zreti mogočne velikane naše Gorenjske. Želel si je, da bi mogel tudi iti na ta gorski svet in od blizu zreti to gorsko lepoto. Sedaj se mu je izpolnila ta želja. Prišel je kot lovec v Kamniške planine, da preživi v gorski svežosti par dni.

V ponedeljek dne 26. t. m. zvečer je zapustil kralj Beograd s številnim spremstvom in v torek opoldne je prispel z dvornim vlakom v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru so ga pozdravili med drugimi pokrajinski namestnik g. Hribar, minister dr. Zerjav, general Dokić in podnamestnik dr. Baltić.

Po kratkem odmoru se je kralj odpeljal dalje proti Kamniku. V Kamniku je bil navdušeno sprejet od številnega občinstva. V imenu kamniške mestne občine ga je pozdravil župan dr. Karba.

Ko si je nato ogledal kamniško smodnišnico, je odšel s spremstvom v Kamniško Bistrico. Lov se je vršil v Turkovič-Gorjupovem lovišču. Vreme je bilo nad vse krasno. Vsa narava naokrog je bila v polni zimski svežosti. Gotovo bodo ostale našemu kralju te ure, ki jih je preživel v divnem gorskem svetu, v nepozabnem spominu.

V četrtek popoldne se je vrnil s spremstvom na avtomobilih v Ljubljano, burno pozdravljen od številnega občinstva. Po kratkem bivanju v palači pokrajinskega namestništva in v poslopiju komande dravske div. oblasti se je odpeljal na glavni kolodvor, odkoder ga je popeljal dvorni vlak nazaj v našo prestolico Beograd.

Novosti

* **Vabilo na naročbo.** «Domovina» je med kmetskim prebivalstvom, obrtniki in tudi drugimi sloji zelo razširjena vsled svoje resnicoljubnosti, poštenosti in vsled svojih zanimivih vesti. Ker smo si v svesti, da smo svoje cenjene čitatelje in čitate ljice vedno v polni meri zadovoljili, nimamo strahu, da bi te stare naročnike ob novem letu izgubili. Zato smo tudi uverjeni, da nam bodo ravno stari naročniki pridobili še novih. Naši zvesti naročniki, agitirajte povsod za «Domovino»! Kdor se bo naročil na naš list, ga ne bo več opustil. Ker nameravamo list povečati, da bomo mogli prinašati čim več zanimivosti in stalne zelo zanimive podlistke, se zviša z novim letom letna naročnina od 36 na 48 K. Naročnina se torej zviša letno samo za 12 kron, kar je komaj za četrto litra vina. To si na leto lahko vsakdo priprga. Naročajte in širite med svojimi prijatelji in znanci «Domovino»!

* **Kralj Aleksander I.** Oficijelni naziv našega kralja je Aleksander I.

* **Prenos kosti narodnega mučenika Kromarja** se vrši dne 23. aprila 1922. na slavnosten način iz Suhega bajerja v Črnomelj. Prispevki za prenos kosti in za pomoč rodbini Kromarjevi naj se pošiljajo na društvo Sokol v Črnomlju.

* **Brezmejna italijanska predrznost.** Te dni je prišlo v Šibeniku do spopada med italijanskimi mornarji neke italijanske ladje in nekaterimi šibeniškimi meščani. Italijani, ki so imeli s seboj orožje, so pričeli streljati, kar je povzročilo, da se je zbrala večja množica prebivalstva in da sta prihiti na lice mesta policija in vojaška patrulja. Nato so Italijani odšli na obalo ter se vkrcali na ladjo. Zatem se je italijanska vojna ladja umaknila od obali ter pričela streljati nanje z strojnimi. Obstrelje-

vanje je trajalo do polnoči. Izstreljenih je bilo okoli tisoč streliv. Ranjena sta bila dva pasanta. Po preiskavi naših oblasti se je ugotovilo, da so Italijani zakrivali spopad, ker so izživali. Italijanski konzul zahteva od naših oblasti, da morajo izkazati na svečan način čast italijanskim oficirjem, ter trdi, da je krivo meščanstvo. Po nesramnem napadu še zahtevajo sedaj Italijani, da bomo menda v lastni državi se valjali v prahu pred laškimi oficirji. Kaj smo mogoče laška kolonija? Laška predrznost in nesramnost pa res ne poznata mej. Naša vlada naj ostro nastopi proti taki žalitvi.

* **Zidanje poslopij v Ljubljani.** V preteklih dveh letih se je število hiš v Ljubljani pomnožilo za 38 hiš, od katerih je 34 že dograjenih in pod streho, štiri pa še niso dograjene. Novo projektiranih je do zdaj deset, manjših in večjih poslopij. Največji palači, ki se bosta pričeli graditi prihodnje leto, bosta poslopji «Delavske zavarovalnice zoper nezgode» in «Okrajne bolniške blagajne» ter palača ravnateljstva Južne železnice. Mestna občina zgradi kakor znano vsega skupaj tri stanovanjske hiše za svoje uslužbenke.

* **Skupščina invalidov v Zagrebu.** V nedeljo dopoldne se je vršila v dvorani Olimp kina v Zagrebu skupščina invalidov. Skupščino je otvoril predsednik zagrebske podružnice organizacije invalidov kraljevine SHS. Krunoslav Rosandić. V svojem govoru je narisal stanje in potrebe invalidov, ter razložil novi invalidski zakon. Končno je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva edinstvena ureditev invalidskega vprašanja v celi državi, posebno, da se izenačijo podpore vseh invalidov cele države. Nato je bil izvoljen nov odbor zagrebske podružnice.

* **Smrtna kosa.** V Gorenjivasi pri Kanalu na Goriškem je umrl na božični večer g. Josip Logar, finančni nadkomisar v Trstu, star 52 let. — Na Proseku pa je dne 26. decembra preminul tamkajšnji mestni učitelj Lojze Bukavec, načelnik tamkajšnjega «Sokola» in predsednik pevskega društva «Hajdrih», v starosti 34 let. — Danes, dne 29. decembra pokopljejo v Celju trgovca Ivana Zamparutija iz Gradca, rojenega Celjana, ki je umrl tamkaj dne 23. decembra v starosti 38 let. — V Jurklostru je dne 25. decembra po dolgem bolehanju umrl veleposestnik, mesar in goslinčar, Anton Gradi, star 46 let. — Dne 26. decembra je umrl v Zagrebu vpokojeni tajnik hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva g. Fran Kuralt, rodom Slovenec iz Mengša, v starosti 74 let. Kuralt je bil svojedobno profesor na višji kmetijski šoli v Gorici, kjer je urejeval tudi «Gospodarski list». V 25.000 izvodih je izdal «Pouk v sadjereju za slovenske kmete».

* **Umrli je na Ježici pri Ljubljani** v 40. letu svoje starosti Jernej Dovič, oče petero nepreskrbljenih otrok. N. v m. p.!

* **Umrli je v Ljubljani 88letna** gošpa Terezija Dolšak, mati zdravstvenega referenta dr. Dolšaka. N. v m. p.!

* **Cene tobaku se ne zvišajo.** Ker je račun uprave monopolov izkazal povoljni izkupiček, je sklenjeno, da ostanejo tudi po novem letu cene tobaka in cigaret neizpremenjene.

* **Razprava proti atentatorjem** na kralja se bo pričela najbrže v ponedeljek 16. januarja.

* **Peskova zadeva pred mariborskim vzklicnim sodiščem.** Dne 10. januarja se vrši pred mariborskim okrožnim sodiščem vzklicna obravnava v znani Peskovi zadevi.

* **V Kozjem je imenovan za okrožnega zdravnika g. dr. Fr. Zupan.**

* **V Rogški Slatini obhaja** tamošnje gasilsko društvo 40letnico svoje ga obstoja.

* **V Gotovljah pri Žalcu priredi** prostovoljno gasilno društvo na no-

vega leta dan ob 8. zvečer zabavo v gostilni g. Ivana Kača.

* **V Žireh se je poročil poštar g. Jelko Marušič z gđc. Justo Rechbergerjevo.**

* **Selska služba pri pošti Grosuplje.** S 1. januarjem 1922 se preuredi pri pošti Grosuplje dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonoši tako-le: I. okraj bo obsegal kraje Jerova vas, Gradišče, Perovo, Hrastje, Vrbače, Cika, Sela in Brozje; II. okraj pa kraje Dolenja Slivnica, Malo in Veliko Mlačevo, Boštanj, Zagradec, Gotina, Dolenja Dubljava, Gorenja Dubljava, Blato in Prapreče. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju pa vsak torek, četrtek in soboto. Dostava se je uvedla na novo le za kraje Brezje, Jerova vas in Sela.

* **Nesreča na Savi.** Ob izlivu Save v Donavo pri Beogradu sta v nedeljo zvečer zadela drug ob drugega potniška ladja «Strossmayer», ki vozi med Beogradom in Zemunom, in vlačilec «Prizren». Vlačilec «Prizren» se je takoj potopil. K sreči ni bilo človeških žrtev.

* **Roparski napad.** Iz zasedenega ozemlja poročajo: Pred kratkim sta oropala dva zakrinkana lopova znano gostilno pri Rauberkomandi. Roparja sta z diamantom izrezala šipo, odprla okno in vdrla v spalnico. Eden je ostal v predsobi in nadzoroval hčeri, drugi je stopil k gostilničarki Ivančičevi, naperil proti njej samokres in zahteval denar. Po dolgem obotavljanju je gostilničarka izročila znesek 3600 kron. Roparja sta se poslovila in odšla, prej pa še zagotovila, da se vrneta. Kmalu sta se vrnila in zahtevala ponovno denarja. Ker gostilničarka ni imela več gotovine, sta roparja pregledala omare in odnesla štiri ročne torbice, eno srebrno zapestnico z uro, eno zlato žensko uro, dve zlati ovratni verižici z obeski. Eno izmed ročnih torbic so našli v gozdu na meji pri Uncu. Iz tega se sklepa, da sta roparja prešla preko meje. Obenem z roparji je izginil tudi hlapec Rudolf Porle, 21 let star, nekje od Krškega doma. Poizvedbe so dognale, da je popoldne pred napadom nabavil hlapec električno svetilko, katero je potem eden izmed roparjev rabil pri napadu v sobi. Osumljeni Porle je ob času mobilizacije v Jugoslaviji pobegnul v Italijo. Vedel je tudi, da hrani gostilničarka večjo vsoto denarja, s katero si je hotela nabaviti vino.

* **«Priporočljiv» hlapec** je Jože Križe, katerega je poslalo vodstvo vrhniške konzervne tvornice v Ljubljano, da dvigne v neki banki 15.000 kron. Križe je denar dvignil in odhitel po svetu. Prišel je v Bosno, kjer se je z raznimi ljubici silno imenitno zabaval. Končno mu je postalo tam vendarle dolgčas, pa jo je zopet primahal v Ljubljano pogledat, če še stoji. Tu pa je imel smolo. Oko postave ga je prijelo, kar pa ga ni preveč razjezilo in je dejal svojim preganjalcem: «Fejst pa smo se le me!» Nate! tu je še 108 kron.» Toliko mu je namreč od pomeverjenega denarja še ostalo. Ko bo jedel ričet, ne bo več tako lepo.

* **Mati iz ljubosumnosti ubila dve hčeri.** Te dni se je zagovarjala pred sodiščem v Hanoverju vdova po trgovcu Zerwecku, ki je bila obtožena, da je v noči od 6. do 7. januarja t. l. umorila svoji dve hčeri Liselotto in Eriko, kakor tudi dijaka osmošolca Mölkeja. Tekom razprave je pripovedovala obtoženka na dolgo in široko težave svojega zakona ter kako je prišlo do znanstva med njo in Mölkejem. Mölke se je zaljubil v eno izmed njenih hčera, kar jo je silno užalilo, tako, da ga je umorila. Priče pripovedujejo, da so se pri Zerweckovi opažali razni znaki perverzности, ter da so bili njeni odno-

šaji z umorjenim dijakom zelo intimni. Zerweckova je bila očitno ljubosumna na svoji hčeri ter je radi tega izvršila to grozno trojno umorstvo. Sodišče jo je obsodilo na smrt.

Zdravstvo

HIRANJE VSLED SLABEGA SPANJA.

V spanju se odpočijeta duša in telo. Utrujen, premrazen in bolan človek vstane ves poživljen, kadar se je naspal. Mirno, sladko spanje je porok zdravja in dolgega življenja, nemirno spanje je znak dušne ali telesne bolezni. Človek, ki vstane ves truden po prečuti noči, tak človek peša na životu, je nezmožen za vsako delo.

Mnogokrat so skrbi vzrok nespanja. Včasih se javi nespanje in napoveduje s tem bolezen. Človek, ki ne more spati, naj se dá pregledati po zdravniku, ako ne ve vzroka.

Predvsem je vzrok slabega spanja zrak v sobi. Ako vdihuješ osem ur zrak, ki ga izdihuješ sam ali še drugi, potem ne moreš imeti mirnega spanja. Spalnica mora biti dobro prezračena, najbolje, da so okna ves dan odprta in če je mogoče tudi ponoči, če ne okna v spalnici, pa v bližnji sobi. Prepri pa ne sme biti.

Drugo vprašanje je: Si-li večerjal dve, tri ure, predno si legel v posteljo? Želodec, ki je zaposlen s prebavljanjem, vznemirja tudi pljuča, jetra in druge dele telesa, spanje je nemirno, sanje so hude. Kdor je slabega želodca, ne sme uživati zvečer nič težkega, pa tudi razburljive kave in čaja ne sme piti. Večerja naj se ravna po gibanju in delu! Kar je za kovača, ni za krojača, kar se prileže po dolgi hoji, ni za želodec, ki je stisnjen po ves dan pri sedenju. Kdor dela duševno, mora nehati par ur pred spanjem. Izprehod, kaj lahkega berila za razvedrilo ali prijeten pogovor, pomore k dobremu spanju. Pri duševnem delu sili kri v možgane in spanje beži, če se niso še umirili možgani.

Branje v postelji je jako razširjena razvada. Kdor želi mirnega spanja, naj ne bere nikdar v postelji. Luč, ki pada na oči, škoduje; predstave, ki so jih dobili možgani v knjigi, delujejo dalje. Ako je luč petrolejka ali sveča, zastrupi tudi zrak in marsikdo se je zadušil ponoči vsled strupenih plinov.

Nikotin in alkohol razburjata pljuča in zastrupljata kri. Močni vonj cvetic, petroleja, smrad iz jam in gnojišč branijo pljučam, da bi delovala mirno. Z vsakim soplenjem se napolnijo pljuča smradu, krčevito se branijo tega; zato je spanje nemirno in je človek čez dan medel, kakor zastrupljen. Omotičen vstane in še-le, ko ga osveži čisti zrak, mu postaja bolje. Tako pokvari zrak v sobi suknja in obleka, ki se je navzela v gostilni dima. Vsa soba se napolni hitro tega duha, ti in tvoji požirate vso noč tobak. Taka suknja ne bi smela viseti nikdar v spalnici, posebno ne v sobi, kjer so majhni otroci ali bolnik. Kako okuži človek s svojo sapo zrak, vidiš tudi, če stopiš zjutraj v sobo, kjer je spal vinjen človek. Kar vrže te vznak. Posebno, če je jedel meseno jed s česnom. Zda pa misli, da je vdihovala žena, da so vdihovali otroci vso noč ta strupeni duh. Zato ni čuda, če hira pijančeva žena, če dobe otroci jetiko, saj se nadihujejo vsako noč strupa. Strupen zrak, izdihlan od drugih, ki ga vdihujemo, je prav pogosto vir bolezni.

Zanimivo je, da se je mnogo vojakov v svetovni vojni, ki so vedno pozimi in poleti spali na prostem, še-le v vojaški službi utrilo, dočim so bili prej vedno bolani, ko so spali v zaprtih prostorih.

V bližini dimnikov ne uspevajo drevesa; cvetlica uvene, če jo podkadiš z gorkim tobačnim dimom; cvetlice hirajo, če so izpostavljene strupenim plinom. Kako naj uspeva nežno dete v smradu pokvarjenega zraka, kako naj ozdravi bolnik?

Marsikdo ne more zaspati, ker se mu oglasi praznina v želodcu. Take osebe bi morale užiti majhen povečerek. Ako ni nič drugega, pomaga požirek vode. Sicer ne spi dobro, kdor ima poln želodec, pa tudi prazen ti ne privoščiti miru.

Mrzle noge so jako neprijetne in dokler se ne ugrejejo, ne zaspiš. Treba je, da tereš noge z zmočeno brisačo, jih obrišeš in obuješ volnene nogavice. Buča z gorkim peskom ali vodo, gorka opeka, so potreba starih ljudi.

Ležanje na levi strani povzroča večini ljudi težave, ker pritiskajo jetra na želodec. Ako ležiš na hrbtu, pritiskajo čreva na krvne žile in sanjaš hude sanje. Roke na želodcu povzročajo tudi težave.

Je nekaj ljudi, ki ležijo od desete do osme ure, gredo tudi popoldne spat, potem tožijo, da ne spé ponoči. Zdravemu odraslemu človeku je dovolj osem ur spanja, kar je čez, je preveč. Popoldanski spanec je za zdrave samo razvada, je pa potreben za bolelne in preutrujene.

Razne zanimivosti

MATIJA RAK:

HUDIČ TRBOVLJE TRESE.

Pravijo, da je leta 1848., ko se je gradila železnica iz Zidanega mosta mimo Trbovelj, pribežal sam vrag po progi in se skril v rudniške rove, kjer še zdaj rogovili in zdaj pa zdaj strese zemljo. To najbolj verujejo duhovski podrepi in so prepričani, da samo duhovniki, razne procesije in dobro plačane maše krotijo hudobo, da ne plane na dan in vse razdene. Zato vsako leto beračijo okoli za procesije in se z vso silo rinejo, kateri bo nosil nebo nad duhovnikom, ker mislijo, da je tam najbolj varen, ako bi «ta rogati» le skočil izpod zemlje.

Toliko jim je za to čast, da je pred leti neki kmet iz Rovt izstopil iz klerikalne stranke, odrekel bero in hudo zabavljaj na «farje», ker mu niso pustili nositi neba. Zdaj se je spet potolažil in veselje ga je gledati, kadar pridejo še njegovi prijatelji, recimo: Martin Perlóvčič, Franc Zavrtan in Peter Pertisnjen v dolino ter skupno z njimi koraka na «junaški mejdan», krvavo pogleda okoli sebe, njegovi so-mišljeniki denejo vsak en čik v usta in zgrabijo nebo, ga dvignejo nad sveti obraz in s ponosom ter sijajem jo malneje po travniku.

Široki obraz pod nebom je navadno tak, kakor ga dobiš od preobilo zavžite pijače, vina ali žganja. Oči se svetijo, ustnice so nape, lica zabuhla in nad vsem kraljuje v vijolnem sijaju kumari podobni nos. Nosači pljujejo, zavijajo oči in stiskajo polirane palice, kakor bi davili medveda.

Lepo je vse in spodbudno, da Marijinim devicam in Orlom kar kapljice od nosa visijo.

Veliko manj stresa hudič Trbovlje, odkar stoji «Društveni dom». In ko so zadnjič «čuki» obhajali tam svojo zabavo na katoliški pod-

lagi, kakor je bilo v tem listu podrobno opisano, se je vse radostno čudilo, da je zlodej tako lepo miroval v svoji luknji. Nemara se je tiho veselil, da dobi nekoč vso pobožno družbo v svoje kremplje.

Tega tudi sv. misljoni ne bodo zabranili, dasi pridiga na njih spet neki trot à la Mácur, kakor bi se Osteuškov Sultan oglašal. Vsi napor ne polnagajo, blsaga se prazni od dne do dne; le tu in tam še pri-trese kak zakoteni šepar nekaj kronic za dober namen, da bi dobil bogato nevesto ali na cerkvenem shodu prodal za drag denar nekaj slabega vina, pomešanega z vodo in hruševcem. Pa to se vse naredi, saj ima mož debele molitvene bukvice, katere po maši vselej «kušne», in ima cvikar na nosu, dasi ne zna brati. Navzlic temu je naročnik «Novega časa».

Zlodej v rudniku pa se od veselja valja in riga, da ga lahko sliši najzabitejši naročnik «Domoljuba»!

SLOVENIJA SE POTAPLJA V ALKOHOLU.

Koncesijoniranih gostilničarskih in krčmarskih obrti se izvršuje v Sloveniji 6026. Te obrti so v zmislu obrtnega reda razdeljene sledeče: toči in na drobno prodaja pivo, vino, sadjevec in žgane opojne pijače 3122, pivo, vino in sadjevec 2599, žgane opojne pijače 305 obrtnikov. Koncesij je bilo ukinjenih kazensko začasno 47, trajno 1 in iz raznih drugih razlogov 512, skupaj 570, na novo podeljenih pa 217. Na 185 oseb pride 1 gostilna in na 308 oseb 1 točilnica žganih opojnih pijač. Raznih vrst opojnih pijač se je zavžilo: piva 170.000 hl, vina 270.790 hl, sadjevca 73.664 hl in sadnega žganja 4200 hl v skupnem znesku v vrednosti 1 milijarde 405 milijonov 100 tisoč kron. Na osebo odpade torej povprečno 49 litrov opojnih pijač v vrednosti 1312 kron. Tu ni všteto žganje, ki ga izdelujejo posamezne tvrdke iz špirta, istotako ne iz inozemstva uvoženo žganje in vino.

Oblastveno je bil dovoljen ples v javnih prostorih v 1705 in prekoračenje krajevno-polijske ure v 1730 slučajih z 2197 nadurami.

Zaradi prestopkov naredbe ministra za notranje zadeve o omejitvi točenja alkoholnih pijač je bilo kaznovanih 1357 oseb z 121 tisoč 335 kronami denarne in 633 dni zaporne kazni. Največ oseb, med njimi tudi večje število ženskega spola, je bilo obsojenih zaradi javne pijanosti.

6026 alkoholnim podjetjem stoji nasproti 8 brezalkoholnih gostilen in 56 podjetij za izdelovanje brezalkoholnih pijač, t. j. sodavice, pokalic in sadnih sokov, ki pa vsled pomanjkanja sirovin obratujejo le v presledkih.

V boju proti alkoholizmu se je poverjeništvu za socialno skrb udeleževalo sledeče: Ustanovilo je dne 21. januarja 1920. protialkoholni sosvet kot posvetovalni organ protialkoholnemu oddelku, sestojče iz zastopnikov raznih državnih oblasti, izobraževalnih in telovadnih organizacij v Ljubljani. Potom organov protialkoholnega oddelka se je izvedla po raznih krajih Slovenije kontrola nad izvrševanjem vladnih naredb, tičočih se omejitve pijančevanja. Ugotovilo se je med drugim zlasti več slučajev protipostavnega točenja in prodaje žganih opojnih pijač.

V skrbstvo za alkoholike je bilo prevzetih uradnim putem in na podlagi prošnje svojcev v Ljubljani več oseb. V njih zdravljenje in oblažitev družinskih razmer

več se je ukrenilo vse potrebno. V enem slučaju je bil bolnik postavljen pod varuštvo, v drugem pa vsled popolnega pomanjkanja zdravilišča za alkoholike v Jugoslaviji, oddan v enoletno zdravljenje bolnice na Studencu.

V svrhu protialkoholne propagande se je vršilo v 43. urah 29 predavanj, katere je posetilo okoli 5000 oseb. Vsako predavanje je pojasnjevalo 60 skriptičnih slik. Največ zanimanja za te prireditve je pokazalo industrijsko delavstvo.

Uradu so bili v omejitve pijančevanja postavljeni od strani raznih izobraževalnih organizacij med drugimi sledeči predlogi: 1.) uvede naj se praktično nadzorstvo produkcije in prodaje alkoholnih pijač; 2.) izvede naj se revizija koncesij za žganjetoč, ki se vrši v zvezi z drugo obrtjo; 3.) vsem, ki imajo gostilne v najemu, pa se drugače lahko preživljajo, naj se odvzamejo koncesije; 4.) zahteva naj se, da vsaka gostilna postreže tudi s hrano in brezalkoholnimi pijačami; 5.) propagandno delo v svrhu omejitve pijančevanja naj se koncentriira najbolj pri mladini, in sicer v šoli, pri telovadnih organizacijah in društvi sploh, kjer se zbira mladina v kakršnekoli izobraževalne svrhe.

ŠKOF MEZOPOTAMIJE.

V nedeljo dne 11. t. m. zjutraj jo je mahal čuden možic od Hodsaga proti Filipovi v Bački. Bil je majhen, suh, s sivo brado in z blodnimi očmi. Oblečen je bil v star obnošen talar, raztrgane hlače, v razdrapane čevlje, na glavi pa je imel neko pokrivalo, ki naj bi bilo nekoliko podobno škofovski mitri.

Pred Filipovo je ta čudna prikazen došla nekega švabskega dečka, katerega je izpraševala o razmerah v Filipovi. Možic je v čudni nemščini povpraševal dečka, če so vaščani Filipove bogati. Ko je došel v vas, je izginil takoj v farovžu.

Po Filipovi se je bliskovito raznesla vest, da je osrečil mezopotamski škof vas s svojim posetom.

Da je bila radovednost vaščanov velika, je čisto razumljivo, in zato tudi ni bilo čudno, da je bila cerkev pri popoldanskih pobožnostih nabito polna, kajti ljudem je bilo naznanjeno, da bo imel škof pridigo. Prosili so ga tudi, naj bere mašo, kar pa je škof obžaloval, češ da ne more, ker se v njegovi škofiji bere maša aramejski in mu vsled tega ne more nihče asistirati in ministrirati.

Pri pobožnosti je torej pridigal mezopotamski škof v nemškem jeziku, a švabi ga niso mogli razumeti, tako čudno in čisto nič po nemški je zavijal. Razumeli so samo besede: Jezus, Marija, Jožef in na koncu pridige stavek: «Wir fressen Heu und Stroh» (Mi žremo seno in slamo.) Nič kaj svečano niso uplivala take besede na ljudi.

Po tej torej ponesrečeni pridigi je podelil blagoslov, o katerem so dejali, da tudi ni bil pravi. Po pobožnostih se je podal škof v spremstvu kaplana, ki mu je bil tudi za tolmača, po vasi, pri čemur je povsod v pretresujočih besedah slikal trpljenje svojih duhovnikov in vernikov. Ganih je srca švabskim ženam v toliki meri, da se je po sprehodu vrnil v farovž z 11.000 kronami v žepu. Neka kmetica, ki je ležala bolna v postelji in imela samo 100 kron pri sebi, ga je zaklinjala, naj zopet pride, ko bodo njeni ljudje doma, da mu bo še več dala.

Prihodnjega jutra sta prišli k tamošnjemu trgovcu dve nuni in vprašali, če ima zimske hlače. Ko je trgovec vprašanje potrdil in imenoval

ceno, sta ga nuni vprašali, če ne more dati cenejše. Na vprašanje trgovčeve, zakaj naj bi bile hlače cenejše, sta izjavili sestri, da so hlače namenjene za svetega škofa, katerega ne smejo pustiti iz vasi v tako raztrgani obleki.

Ob 9. uri se je podal škof, spremljan od mežnarja, ki mu je nesel kovček, na kolodvor ter se odpeljal v Karavukovo.

Po nekaj dneh, v katerih se je z velikim ponosom in zadovoljstvom povdarjalo, da je vas Filipova največ dala škofu, pa so se zvedele stvari, ki so ta ponos zelo zmanjšale. Zvedelo se je, da je bil škof tudi v Hodsagu, kjer je pri tamošnjem župniku vzbudil sum, da z njegovim škofovanjem ni vse v redu. Župnik ga je zaslísal, da bi dognal, kaj je za tem škofom. Med to preizkušnjo je stal škof, kateremu je tekel pot s čela, pri peči. V tem je došel sluga, da bi naložil drva v peč. «Za božjo voljo, ekselenca, vaša kuta gori!» je vzkliknil prestrašeni služabnik in je porinil proč svetega škofa, katerega talar se je z vročino peči že hudo seznanil. Tudi v Hodsagu je nabiral mile darove. Nabral je 4400 kron. Od teh pa je dal župnik samo 400 kron škofu, dočim mu je ostalih 4000 kron obljubil poslati v Zagreb, kamor je škof izjavil da odide. Nadalje se je še zvedelo, da je župnik v Hodsagu dal škofu za svojega tovariša-župnika v Filipovi pismo, v katerem je izrazil sum, da bi bil to pravi škof. To pismo je škof med potjo odprl in vrgel proč.

Škofovo poslanstvo pa je trajalo le kratek čas. Oko postave ga je kmalu prišlo in dognalo, da je takozvani mezopotamski škof čisto navaden lopov, poljski jud, ki ima že mnogo sleparij na vesti. Sleparja so oddali v novosadske zapore. Našli so pri njem okoli 100.000 kron. Lahkoverne ženske pa objokujejo svoje kronce, ki so jih darovale premetenemu sleparju.

IZ MALEGA RASTE VELIKO.

Na neko železniško postajo v Združenih državah je prišel neki farmer, ki si je bil naročil par morskih prašičkov. Ko je bilo treba plačati prevoznino, je nastalo nesporazumljenje med postajenačelnikom in med farmerjem. Postajenačelnik je zaračunal za morska prašička prevoznino, kakor so računali za velike, navadne prašičke, farmer pa je zahteval, da račun, kakor se račun za druge majhne domače živali.

Morski prašiček je jako majhna živalca, ki nima z navadnim prašičkom nikake primerne. Postajenačelnik pa je rekel: «Prase je prase!» in je ostal pri svoji zahtevi prevoznine s pojasnilom, da velja v spornih zadevah vedno le zvišana prevoznina. Farmer je vzel razjarjen svoj klobuk in odšel. Doma se je vsedel in je napisal dolgo razpravo na ravnateljstvo železnice ter dokazal, v čem se razlikujejo morski prašički od pravih prašičev. Preteklo je štirinajst dni in farmer je dobil pisanje, ki mu je namignilo, da naj se javi v uradu za reklamacije.

Farmer pride tja, a tam mu vele, da naj gre v urad za tarife. Ta urad pa je zahteval od postajenačelnika točno poročilo. Postajenačelnik je poročal in dokazoval, da se mora računati prevoznina za morske prašičke ravnotako kakor za pravega prašička, ker je vendar prase — prase. Poleg tega je pripomnil, da se počutijo živalce v njegovi oskrbi prav dobro in da so se pomnožile za osem glav. Izdal je dva dolarja za krmo in dovoljuje si vjdno vprašanje, če bi ne bilo primerno, da pripiše stroške za krmo k prevoznini.

Tarifni urad je bil čisto postajenačelnikovega mnenja. Farmer je pa izjavil odločno, da ne bo plačal druge prevoznine, nego ono, kakor so računali za majhne živalce, nikakor pa ne bo plačeval krme. Postajenačelnik je poročal o tem tarifnemu uradu, tarifni

urač je poročal predsedstvu železnice o težkem in zagonetnem slučaju. Da bi dostojno končali spor, je razsodil predsednik, da je treba vprašati zastopnike vede in prositi, da razsodijo enkrat za vselej, ali se smatra morski prašiček za pravega prašiča ali ne.

Železnica so je obrnila na najbolj slavnega profesorja v Ameriki. Mož je bil pa tačas na iskanju znamenitosti po južni Ameriki, zato je dobil pismo z vprašanjem po precej dolgi dobi. Tačas je pisal postajenačelnik pismo za pismom na tarifni urad in je tožil o velikih stroških, ki mu jih dela zalega morskih prašičkov in vpraševal je, ako bi mu dovolili, da se reši te situaciji, prodajo istih. Tarifni urad pa mu ni dovolil tega. Končno je prišla profesorjeva sodba. Slovesno je izjavil učenjak, da veda nikakor ne smatra morskih prašičev za prasce. Predsednik železnice je poročal ravnatelju dotične proge, da niso morski prašički prasci, in ravnatelj je naznanil to tarifnemu uradu. Postajenačelnik je dobil ukaz, da mora računati znižano prevoznino, ker niso morski prašički prasci. Sicer ni bil prepričan, da je res tako, ali uradnik mora ubogati. Pisal je farmerju, naj pride po svoje živali. Farmer pa je bil odpotoval, ne da bi bil povedal kam. Prašički so čakali in se množili. Postajenačelnik je povpraševal, kaj naj ukrene. Dobil je odlok, da je treba poslati reči, ki se ne sprejmejo, odpošiljatelju nazaj. Prašičkov je bilo pa že toliko, da so poslali nazaj štiri vagoni. Odpošiljatelj pa se je branil prevzeti štiri vagoni morskih prašičkov in je utemeljeval svoj odpor s tem, da je on odposlal samo dva prašička in da nima krme za toliko druhal. Kaj so potem naredili z morskimi prašički, ni znano.

LOV NA OPICE.

Na otoku Borneo sta imeli dve opici, dva velikanska orang-utanga, v gozdu svoje gnezdo. Gozd je postal strah domačinov. Skoro si niso upali več izpred svojih kolib, kajti komaj da so prišli pod kako drevo, že je zgrabila tega ali onega močna opičina roka in bilo je po njem. Ta opica-velikanka ima orjaško moč, je gibčna in zvita. Lov na njo je težak in nevaren. Ko misliš, da je opica še na tem drevesu, se vrže ona z nepopisno brzino od veje do veje, in te zagradi od čisto druge strani. Ona drči brez vsakega šuma po vejah, se drži z eno roko veje in z drugo prime svojo žrtev. Ko jo je prijela, jo stisne k sebi in ji pregrizne vrat. Opica pa ni tako nevarna, kadar je enkrat na tleh, kajti ne more se gibati tako hitro, ker ima slabe noge, dasi je silno močna v životu.

Oglas o obeh opicah, samcu in samic, se je raznesel kmalu po okolici. Avstralski kupec, ki je kupoval živali za zverinjake, je poslal svojega lovca na otok. Domačini so ga sprejeli z velikim veseljem.

Lovec se je posvetoval z domačini in je napravil načrt lova na nevarno zver. Na dvajset metrov v bližini drevesa, na katerem sta imela orang-utanga gnezdo in stalno bivališče, je dal nasekati drevesna debela tako, da je bilo treba le še poslednjega maha, da padejo. Nato se je približal lovec previdno drevesu na katerem sta bili opici. Ko je bil kakih deset metrov pred njim, zasliši grgrajoč grozeč glas in zagleda na drevesu velikansko opico, kakršne še ni videl nikoli. Opica je ježila svojo rdečkasto dlako, kazala je grozeče svoje velike rumene zobe, godla je ježno in gledala srepo v lovca. Lovec je moral zadrževati domačine, ki so hoteli kar zbežati, opozarjal jih je, da ne napada opica nikdar ljudi, katerih je več skupaj. Nato je skočila opica na drevo, kjer je imela gnezdo. Videli sta se obe opici, puhajoči in strašni, kajti spodnje veje drevesa so bile odlomljene. Lovec je sledil opici z napetim petelinom. Opazil je, da je samica ravno tako velika kakor samec. Ko je ona

zagledala lovca, je začela kričati tako grozno, da so se domačini kar tresli od strahu. Morda je klicala na pomoč. Lovec je dal znamenje in drevesa okoli opičinega doma so padla. Ob tem ropotu sta si zakrili opici z rokami glavo. Nato so nagrmadili domačini suhega vejevja pod drevesom in so zakurili. Ko je pregnal dim opici na vrh drevesa, so jeli nekateri sekati deblo, drugi pa so pripravili zelo močne mreže.

Drevo se je nagnilo. Tesno objeti sta padli opici iz drevesa. Lovec in domačini so priskočili in so zadržali vsako posebe z mrežo. In zdaj se je pričela ljuta borba. Samcu se je posrečilo, da je izvelkel roko iz zadrževala, da je segel z njo izven zank in zagrabil lovca za koleno. Vlekel ga je k sebi. Lovec je prijel hitro vejo in je klestil po besni živali, toda žival mu je že nogo zlomila. Domačin je priskočil, tolkel je s kijem po opičini glavi in zver je izpustila lovca in se je lotila njega, pregrizla mu je vrat in zlomila hrbtenico. Zopet je priskočil mož tovarišu na pomoč, opica pa, ki si je bila tačas oprostila obe roki, je potegnila tega k sebi in mu je zdrobila kosti. Nato je planilo več mož s kiji nanjo in toča udarcev je vendar omamila in umirila opico. Tačas so se borili drugi s samico, ki je umorila mahoma dva moža in je ranila tretjega.

Lovca je obvezal domačin in mu dal neke zdravilne pijače. Prenesli so ga v bližnje mesto k zdravniku. Za lovca so prišli čez štiri dni tudi njegovi hlapci z ukročenima opicama.

Razno

× Danski kralj rešil tollovaža iz smrtne nevarnosti. Komičen dogodek je doživel danski kralj na svojem zadnjem pomorskem potovanju v Grönland. Ko se je kraljeva jahta bližala obali Grönlanda, so zapazili na odprtem morju malo piko. Vsi so radovedni segli po daljnogledu ter spoznali, da je na razburkanem morju majhen čoln, v katerem se nahaja en sam človek. Kralj, misleč, da je to kak nesrečnež, ki se je rešil s potapljačje ladje, je zapovedal, da plove njegova jahta k nesrečnežu ter ga sprejme na krov. Bil je nek Eskimo. Kralj se je z njim prijazno pogovarjal, ga obdaril s cigaretami, in mu poklonil nazadnje še puško, najljubši predmet Eskimovcev. Ko so dospeli v pristanišče, se je gostoljubno sprejeti Eskimovec kralju lepo zahvalil ter — izginil. Kralj, ki ga je slučaj zelo zanimal, je takoj vprašal prišedšega civilnega komisarja, kdo je ta človek. Ves preplašen in začuden mu odgovori komisar: »Za boga! Ta človek je včeraj pobegnil iz zapora. Iztrgal je omrežje, ukradel čoln ter smo vsi mislili, da se je na vihnem morju potopil. Obsojen je na smrt!«

× Zadnji marokanski sultan. Angleški kapitan Balding, ki je bil 18 let poveljnik telesne straže zadnjega marokanskega sultana Mulej Abdul Azisa, je nedavno obelodanil svoje spomine. O Mulej Abdul Azisu pravi, da je bil sicer razumen, vendar pa ni imel niti najmanjšega pojma o vrednosti denarja. Posebno rad je naročeval razne predmete evropskega izvora, ne glede na ogromne stroške. Bil je navdušen fotograf ter je imel celo zalogo najdražjih fotografskih aparatov, med katerimi je bil eden izdelan iz čistega zlata, okrašen z dijamanti in biseri. Razen tega je imel veselje s kolesi, ki jih je tudi za svojo vojsko zelo mnogo nabavil. Za svojo uporabo si je dal izdelati kolo iz čistega srebra. Bil je strasten igralec na biljardu ter je imel biljard iz slonove kosti. Zanimivo je, da je

naročeval iz Evrope toliko stvari, da je več kot polovica pošiljk ostala neodprta, ker ni imel časa, da vse pregleda.

× Vodna železnica. V Belgiji delajo poizkuse z neko novo vrsto železnice, ki more voziti tudi po vodi. Lokomotiva in vsi vagoni so urejeni tako, da lahko plavajo po vodi. Vsak vagon more nositi 15 do 20 ton teže, cel vlak pa do 300 ton. Lokomotiva vozi na kopnem po tračnicah, v vodi pa jo goni vijak, kakor parnike. Tudi vagoni imajo vijake. Te železnice nameravajo upotrebiti v belgijskem Kongu, kjer vozi železnica čez mnogo rek in globoka močvirja.

× Upliv živjanja sadja in zelenjave na človeka. V davnih časih se je splošno mislilo, da vplivajo zvezde na značaj človeka. Skrbno so pazili, »pod katero zvezdo« je kdo rojen ter po tem sodili vse njegovo življenje. Tudi danes trdi nek moden zvezdoslovec, da vplivajo na razvoj človeškega značaja — ne zvezde, pač pa sadje in zelenjava. Tako pravi n. pr., da so ljudje, ki uživajo mnogo karfiola, samogoltni, grah vcepi koketnost, kiselina pa žalost. Buče napravijo ljudi nezveste, jagode nestalne, a repa histerične. Nasprotno pa so ljudje, ki jedo sladko repo, odločni, breskve razvijajo razumnost, zeleni grah zavist, a jabolka zvestobo in udanost.

× Tudi Japonke hočejo svoje pravice. Japonka Akiko Ito, kar pomeni po naše »beli lotosov cvet«, ljubica japonskega kralja in voditeljica japonskega ženskega sveta, je kot prva ženska na Japonskem zahtevala ločitev od moža, katerega ne ljubi. Ta njen korak je izzval na Japonskem veliko senzacijo. Časopisi so o tem mnogo pisali, nekateri za, drugi proti. Dosedaj je imel na Japonskem samo mož pravico zahtevati ločitev, in Akiko Ito je bila prva, ki si je drznila zahtevati za ženo isto pravico. Našli pa so se moške in celo ženske, ki so pisale proti temu, češ, da bi tako postopanje lahko postalo nevarno družbi in družabnemu redu, ker bi Japonke povsod našle razlog za ločitev in sodnije bi ne imele nobenega drugega posla, kot reševati take spore. List »Osaka Ashi« pa zagovarja Ito, češ, da je temu kriv mož, ki vzdržuje poleg žene še celi harem drugih, kar je že mnogo žen razdražilo, videč, kako malo mož upošteva udanost svoje žene. List še pristavlja, da se je Akiko Ito prvokrat omožila, ko je bila stara šele petnajst let. Ko ji je po devetih letih mož umrl, jo je mati prisilila, da se je omožila s svojim sedanjim možem, ki ga pa ni nikdar ljubila ter je torej njena zahteva popolnoma upravičena.

× Deček, ki je živel tri leta v zverinskem brlogu. V neki indijski vasi so domačini pred tremi leti ubili dva mlada leoparda. Stara leopardka, mati ubitih, je potem dva dni hodila in vohala okrog vasi, tretji dan pa je ukradla na vasi triletnega dečka in zbežala z njim v brlog. Šele čez tri leta se je posrečilo najti brlog in dečka, ki je bil živ in zdrav, toda popolnoma podivjan. Vrgel se je na vsakega prišleca. Ko so ga s silo spravili domov, se je zakadil med kokaši in jih jedel kar sirove. Le s težavo so ga priučili, da je začel hoditi pokoncu kakor ljudje. Razne živali je zaduhal že od daleč. V hiši ni maral spati več.

× Svoje dete umorila s škarjami. V podstrešju neke hiše v Gradcu so nedavno našli truplo novorojenčka, položeno v kovček. Preiskava je dosegla, da je 17letna služkinja Klara Katter porodila otroka ter ga takoj umorila. Zločin je izvršila na naravnost zverinski način. Prerezala je otroku grlo s škarjami. Pri tem je

držala otroka za noge, da je visel z glavo navzdol, dokler mu ni popolnoma odtekla kri. Potem je zavila truplo v papir, položila ga v kovček, kakor bi se ne dogodilo ničesar. Pri zasliševanju je izjavila, da je že pred porodom sklenila otroka umoriti.

× Predrzen tollovaž. Pred kratkim se je pred prodajalno nekega francoskega časopisa v Parizu pojavil slabo oblečen človek in podal šefu prodajalne pisemski omoč, na katerem je bilo napisano: »Daj mi ves denar, sicer te ustrelim.« Ko je šef z imenom Bogin dvignil glavo in pogledal prišleca, je ta oddal že tri strele iz revolverja, pa k sreči ni zadel. Razvil se je obupen boj, v katerem so Boginu priskočili na pomoč raznašalci časopisov. Končno se je posrečilo obvladati napadalca in ga izročiti redarstvu. Tam je izjavil, da je bil že večkrat kaznovan radi razbojništva, pa se mu je vedno posrečilo pobegniti iz ječe.

Ženski kotichek

Gospodinje, zračite tudi po ziml! Pozimi nikar ne pozabite večkrat na dan prezračiti sobo. Tudi ponoči je treba skrbeti za čist zrak in to še bolj kot podnevi. Posebno po deželi spi v eni tesni sobi po več ljudi, večkrat po šest, osem, ali tudi deset, a okna so vsa zabita in zaprta. Zjutraj vstanejo taki ljudje vsi blede in medli. Boljše je spati v mrzlem, kakor pa v takem vročem in nezdravem smradu. Sploh bi se moralo vsak večer, preden se vleže, odpreti okna in vrata in sobo par minut dobro prezračiti. Res pride nekaj mraza v sobo, toda v postelji se človek hitro ogreje in spanje v dobrem zraku je pol zdravja. Gospodinje naj tudi pozimi znesejo večkrat posteljino na dvorišče, da se dobro presuši in prezračí. Posebno če je bolnik v hiši je treba storiti to vsak dan. Kakor zrak, je tudi solnce važno za naše zdravje. Otroci in slabotni ljudje morajo tudi po ziml na zrak in na solnce. Stanovanja, v katera solnce nikdar ne posije, so nezdrava in škodljiva.

Spravljanje kuhanega sadja. Dosti gospodinj ima steklenice naložene po omarah, kjer pri do njih svetloba in zrak. Tako se ne drži sadje dolgo. Najbolj se obdrži sadje na temnem, hladnem in suhem prostoru. Ponekod denejo posode s sadjem v zaboj, napolnjen s peskom, otrobi ali žaganjem.

Posušeno grozdje in češplje se pokvariyo rade, ako dolgo stojijo. V nesnagi, ki se drži takega sadu, se zaležejo molji. Kdor ima kaj zaloge, stori najbolje, da jo opere. Namoči sad najprej v vroči vodi, operi in izplakni z mrzlo vodo, potem stresi na čist papir. Ko je ta popil malo vlage, stresi sad na čist prt, teri in briši z njim in stresi na suh papir na peč. Ne spravljal, dokler ni popolnoma suho, sicer se pokvari. Tako blago se hrani najbolje v steklenem loncu.

Ješprenj se pokvari, če je zaprt in če leži na kupu. Treba ga je vsak mesec prezračiti in posušiti, najbolje na rjuhi na solncu. Ako se je nabralo dosti prahu, prevejaj ješprenj all pretresi na situ, da odleti prah in z njim zalega moljev. Moljev ješprenj opari in dobro izperi, preden ga deniš kuhat.

Čebula gnije. Mnogo gospodinj nakupi sveže čebule in jo spravi v zaprtem prostoru ali jo obesi v so-paren kraj. Potem gnije čebula seveda prav rada. Čebulo je treba obesiti, dokler je še toplo, na solnce, da se osuši. Za obešanje se splete lepo v kite. Ko je čebula popolnoma suha,

jo prekadi z brinjem in obesi v hladno podstrešje. Nad čebulo potegnijo širok žakelj in zadržni ga. Tako ne zmazne. Nagnitih ali mokrih čebul ne vpletaj, ker bi obolele od nagnite še druge. Bela čebula gnije rajše od rumene. Rada gnije čebula, ki je rastle v vlažnih peščenih ali v pregnojnih tleh. Zlasti rada gnije tudi nedozorela čebula. Drobne čebule se rajše držijo nego debele.

Ovsenjak s sirom. Namочи četrt kilograma ovsene kaše na mleku in vmešaj ravno toliko starega zribanega sira, posoli, dodaj kumine, dva jajca, žlico masla, en kvasni prašek in toliko moke, da se da testo razvaljati. Razreži poljubno ali peci celo. Vročina naj bo srednja.

ZALJUBLJENI KOZEL.

V bližini St. Gallena v Švici se je zgodil slučaj, ki dokazuje, da more postati tudi pri živalih ljubezen močnejša od smrti. Neki divji kozel se je spustil s sneženih višin, kjer je živel svobodno in se šetal ponosno, v nižino, kjer je nalezl na čredo domačih koz. Nesreča je ho-

tela, da se je kozel zaljubil v neko majhno kozico, katere ni hotel več zapustiti. Vsi napori pastirjev, da bi ga pregnali od črede, so bili zaman. Ko so končno prišli lovci, jih je prosil, naj ustrele predrznega ljubimca, kar se je tudi zgodilo, ker se kozel ni hotel umakniti niti lovcem. Zaljubljenega kozla so potem nagačili in spravili v muzej v St. Gallenu.

KONEC CLOVEŠTVA.

Iz Newyorka, kjer baje ni nič nemočnega, je prišla vest, da se je vršila tamkaj prva maša z brezličnim posredovanjem in istočasno tudi propoved istega propovednika v številnih cerkvah Amerike. Obenem so napravili v Ameriki tudi polzkuš pomnožitve volilnega govora nekega političnega kandidata. Z novo iznajdbo so dosegli baje kmalu krasen uspeh. Ameriški proroki so bliskoma prehiteli človeško bodočnost. Kmalu pride čas, ko bo človek opravljal vse posle, ne da bi se mu bilo treba dvigniti z ležišča. Kuhinja bo skatila s koncentriranim obedom. Človek ne bo več uporabljal rok in nog in njegov preveliki želodec se bo skrčil. Lepega dne bo podoben le še majhni krogli, ki bo imela komaj toliko moči, da pritisne na električno tipko. Kakor bog, bo vse videl in slišal in se raz-

višal naprej in nazaj. Filozofi pa bodo izginili, ker ne bodo mogli več raziskovati razlike duha in materije.

Naročajte in širite „Domovino“!

Dobra žena in mati ima vedno pri hiši nekoliko steklenic lekarnar Feller-jevega prijetno dišečega „Elsalluida“. Služi dobro za drgnjenje hrbta, rok, nog ali celega života; kot kosmetikum za usta, kožo in glavo je nedosegljiv ter je mnogo močnejši, izdatnejši in učinkovitejši kot francosko žganje. — Tri dvojne steklenice ali eno specialno steklenico z zamotom in poštino vred pošlje za 48 kron Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatr 360, Hrvatsko.

Ne pozabite na brate onstran mej! Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

LEPOTA

kožo, obraz, vrata, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo s razumno nogo lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijino mlečno milo, najboljše blago, najfinjša „milo lepote“; 4 kosi z samo om in poštino 98 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistočo kože, solence pege, zaježence, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, uspešno prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijino mleko 15 K; brkomaž 8 K; najfinjši liega-puder drja. Kingerja v velikih originalnih skatlah 30 K; najfinjši Hega-zobni prašek v porcelanastih 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v skatlah 7 K; v vrečkah 5 K; Saheh-dišava za perilo 8 K; Schampoo za lase 5 K; rumenilo, 12 listkov 24 K; najfinjši parfum po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete st zamot in poština posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsatr št. 360
40-1 (Hrvaško). — 48/144/II a.

Varčna gospodinja rabi edinele

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša!

Hočete li biti od Vašega revmatizma popolno ozdravljeni?

TISOČI ZE OZDRAVLJENI. Bolečine v udih in sklepih, zatečeni deli telesa pokvarjene roke in nogo, trganje, zbadanje itd. v različnih delih telesa, celo oslabele oči je posledica revmatičnih in sorodnih bolezni.

Nudim Vam naravno zdravilo da se ozdravite.

Nobeno univerzalno zdravilo, temveč zdravilno sredstvo, katero je dobra mati narava podarila bolnemu človeku.

Vsakemu brezplačno na polzkušnjo.

Pišiti mi takoj ter Vam takoj pošljem svoje sredstvo in opis ter navodilo k zdravitvi popolnoma brezplačno. Tako postanete moj hvaležni pristaša.

Expedition der Opern Apotheke, Budapest VI., Abt. 86.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1922 želi

MENJALNICA SLOV. ESKOMPTNE BANKE
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA
NASPROTI GLAVNEGA KOLODVORA

Delniška glavniica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezervei sklog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka in svojega

Kupuje in prodaja: Devise, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devise, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa to in inozemska mesta.

Daje predjme: za vrednostne papirje in za blago, ležalo v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borne asrotila in jih levari najkalantuje.

Brzojavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

„DEVETNAJSTSTOPETNAJST“

Pod tem naslovom začne kmalu po novem letu v „JUTRU“ izhajati najnovejši roman slavnega srbskega pisatelja

BRANISLAVA NUŠIČA.

Roman prepleta romantična ljubzenska zgodba dveh mladih simpatičnih ljudi, ki se odigrava sredi pretresljive tragedije srbskega dela našega naroda v letu 1915.

Roman „Devetnajststopetnajst“ je eden najlepših umotvorov, ki so se rodili v zvezi s svetovno vojno.

Najpametnejše in najmikavnejše novoletno darilo je, ako sebi ali komu drugemu omogočite čitanje romana „Devetnajststopetnajst“ s tem, da z novim letom naročite dnevnik „JUTRO“ v Ljubljani, ki stane na dom pošiljan na mesec le 5 Din.